

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice

číslo 3 | březen 2025

- 2** O čem se mluví... nejen o oslavách 75. výročí založení Dopravního podniku města Pardubice s jeho ředitelem Tomášem Pelikánem
- 3** Rozšíření regulace parkování pomůže zlepšení situace pro rezidenty
- 4** Pomoc pro seniory, zdravotně postižené i rodiny v nouzi
- 5** Přijďte se podělit o svůj názor na budoucí rozvoj města Pardubice!
- 16** Cestou k modernímu městu – nový seriál muzea o architektuře

Pardubice

O čem se mluví...

... nejen o oslavách 75. výročí založení Dopravního podniku města Pardubic s jeho ředitelem Tomášem Pelikánem

Pardubický dopravní podnik oslaví na jaře pětasedmdesát let od svého založení. Když se podíváme do historie jiných měst napříč republikou, v Pardubicích se s hromadnou dopravou začalo docela pozdě. Mnohá i menší města začala s touto dopravou třeba o padesát, šedesát let dříve než v Pardubicích. Přitom tomu mohlo být jinak.

Mohlo! Několik let zpátky jsme náhodou našli v archivu projekt z roku 1906 průmyslníka a vynálezce Františka Křížka, který navrhl tramvajovou trať mezi Pardubicemi a Sezemicemi. Projekt byl městskou radou tehdy svržen ze stolu. Kdoví, jak by se město rozvíjelo, kdyby projekt na radnici uspěl! My si tedy letos připomínáme 75 let od okamžiku, kdy se na svou první cestu vydaly dva autobusy značky Škoda 706 RO Dopravního komunálního podniku z Jesničánek přes třídu Míru, Kostelíček až někdejšímu železničnímu podjezdu u nemocnice. Historické autobusy, trolejbusy a mnoho dalšího zpřístupníme návštěvníkům v rámci dne otevřených dveří, který se bude konat v areálu dopravního podniku v sobotu 17. května a všechny občany města srdečně zveme na prohlídku. Přiblížíme jim uplynulá desetiletí hromadné dopravy u nás a seznámíme také s novinkami, zájmovostmi i plány pro roky budoucí. Letos máme pro návštěvníky nachystanou opět jednu lahůdku, ale zatím ji ponechám zahalenou tajemstvím. Najisto se ale mají na co těšit úplně všichni, fajnšmekry nevyjímaje!

Jaká je v současnosti dopravní situace ve městě?

Všichni pociťujeme, že vrásky na čele nám přidělala rekonstrukce Wonkova

mostu v kombinaci s omezeným provozem na mostě Kpt. Bartoše, což vedlo ke zvýšené dopravní zátěži v centru města i v okolních ulicích. Řidiči i obyvatelé si museli zvyknout na častější kolony a hledání alternativních tras. Pozitivně však vnímám průjezd poté, co se v únoru rekonstrukce přesunula na vnější jízdní pruhy, což přineslo určitou úlevu v dopravním toku. Přesto však zůstává otázkou, zda plánované otevření severovýchodního obchvatu na konci roku 2025 skutečně pomůže zlepšit dopravní situaci v centru města, tedy nakolik efektivně odkloní tranzitní dopravu a zda dojde k trvalé změně cestovních návyků řidičů, kteří jsou dnes zvyklí projíždět centrem.

Plánuje se rozšíření trolejbusových linek v Pardubicích či změny tras?

Ano, rozšíření trolejbusových linek je jedním z témat, která se aktuálně řeší, a to nejen z hlediska návratu některých tras do původní podoby, ale i v souvislosti s rozvojem města a jeho dopravní obslužnosti. Jednou z diskutovaných otázek je například návrat trolejbusových linek číslo 2 a 13 na jejich původní trasu. Zatím nebylo definitivně rozhodnuto, ale osobně jsem přesvědčen, že linka číslo 2 by měla jezdit přes nádraží, protože zajišťuje důležité spojení s krajskou nemocnicí a usnadňuje cestování pacientům i zaměstnancům zdravotnického zařízení.

Kromě toho se pracuje na několika projektech, které mají být financovány z evropských dotací a které přinesou další posílení trolejbusové dopravy ve městě. Mezi nimi je například plán na vystavění nové trolejbusové trati ke zdravotnické škole, což by mělo zlepšit dopravní dostup-

nost této oblasti pro studenty i vyučující. Dalším významným projektem je plán dopravní obslužnosti Nové Cihelny, který reflektuje další rozvoj této lokality a potřebu efektivního propojení s ostatními částmi města. V rámci těchto změn se také zvažuje zavedení nových technologických řešení, například rozšíření provozu parciálních trolejbusů, které umožní obsluhovat i trasy bez pevného trakčního vedení. Celkově lze říci, že cílem těchto úprav je nejen zlepšit dopravní dostupnost pro obyvatele, ale také přispět k ekologičtější a udržitelnější městské dopravě.

Daří se vám dostat cestující z osobních aut do vozidel hromadné dopravy?

Počty lidí přepravovaných vozidly MHD stále stoupají, což je pozitivní trend svědčící o postupném návratu cestujících k veřejné dopravě. Nicméně zatím jsme se ještě nedostali na předcovidová čísla. Covidové období znamenalo kvůli hygienickým opatřením a obavám z šíření nákazy zásadní změnu v přepravních návycích obyvatel, kdy se nám cestující ve velké míře přesunuli do aut. V roce 2019 jsme zaznamenali rekordní počet přepravených cestujících, a to 33 milionů za rok, což bylo historicky nejvyšší číslo. Pandemie však tento růst přerušila a návrat k původnímu stavu je postupný. Letos ale věřím, že se dostaneme alespoň na hranici 30 milionů cestujících.

Zároveň se v posledních letech proměnila struktura prodaných jízdenek. Zatímco v letech 2018 a 2019 si 60 % cestujících kupovalo časové jízdenky, dnes je to jen 40 %. Tento posun souvisí s měnícími se cestovními návyky, kdy lidé méně dojíždějí pravidelně do práce nebo školy a více využívají flexibilní možnosti dopravy. Důvodem je ale i náš, věřím, že vstřícný, krok, kdy jsme do vozidel MHD zavedli platební terminály umožňující platbu bankovní kartou přímo při nástupu. Tento systém zjednodušil jednorázové cestování a přispěl k větší dostupnosti MHD pro širokou veřejnost, zejména pro občasně cestující nebo turisty.

Jaká opatření jste přijali ke zlepšení komunikace mezi řidičem a cestujícím, zejména v situacích nevyžádaných konfliktů, a jakou roli v tom hraje kamerový systém?

Motivací pro zřízení kamerového systému bylo mnoho. Jedním z hlavních důvodů je zvýšení bezpečnosti řidičů, cestujících

i revizorů, což je klíčové zejména v situacích, kdy dochází k nevyžádaným konfliktům nebo problémovému chování některých pasažérů. Dalším důležitým aspektem je monitoring dění ve vozidle i před vozidlem, což pomáhá při řešení nenadálých událostí, jako jsou dopravní nehody či jiné krizové situace.

Zavedení kamerového systému mělo velmi rychlý efekt při řešení negativních situací, například v případech agresivních cestujících nebo osob, které se snaží jet bez platného jízdního dokladu. Systém má jednoznačně pozitivní dopad, o čemž svědčí i fakt, že je aktuálně v provozu více než 700 kamer a téměř každý den obdržíme žádost od Policie České republiky o poskytnutí části záznamu souvisejícího s dopravními nehodami či jinými incidenty na ulicích a silnicích, kudy vozy MHD projíždějí. Tímto způsobem tak kamerový systém nejen chrání samotné cestující a řidiče, ale přispívá i k bezpečnosti ve městě jako celku.

Ze souše se přesuňme na řeku - Labe je nedílnou součástí dopravy i volnočasových aktivit v Pardubicích. Jak probíhala rekonstrukce lodi Arnošt z Pardubic a kdy se cestující mohou těšit na její opětovné vyplutí?

Rekonstrukce lodi Arnošt byla složitější, než jsme původně očekávali. Bylo nutné splnit nové technické normy, což mimo jiné znamenalo rekonstruovat, či vyměnit nebo na loď umístit úplně nová technologická zařízení, jako třeba nový oddělovací transformátor. Tato úprava si vyžádala přesunutí nádrží a změny v elektroinstalaci, což spustilo efekt domina – jedna úprava vedla k další. Přesto se nám podařilo zachovat původní kapacitu lodi a změny v uspořádání interiéru jsou jen minimální. Kromě toho loď získala novou střešní markýzu, modernizovanou grafiku i kamerový systém pro zvýšení bezpečnosti.

Opětovné zprovoznění lodi plánujeme na duben, konkrétně na první nebo druhý týden. Plavby do Kunětic však budou částečně omezeny kvůli výstavbě nového mostu na severovýchodním obchvatu. Novinkou je také rozšíření týmu kapitánů – nově máme čtyři, kteří si budou služby předávat tak, aby byl provoz co nejplynulejší. Cestující se mohou těšit nejen na komfortnější plavbu, ale také na pestrý program kulturních akcí přímo na palubě.

Milníky / časovou osu modernizace DPMP najdete na stranách 8 a 9.

Rozšíření regulace parkování pomůže rezidentům

Statutární město Pardubice přistupuje k dalším úpravám parkovacího systému, které mají za cíl zlepšit podmínky pro rezidenty v oblastech, kde je parkování dlouhodobě přetíženo. Nový systém parkování v této zóně vstoupí v platnost od 1. května 2025.

„Na město se obracelo mnoho obyvatel ze Židova a Štrossovy ulice, kteří si stěžovali na ztížené podmínky pro parkování u svých domovů, zejména v odpoledních hodinách, kdy se vracejí z práce.

Odbor dopravy obdržel řadu podnětů a stížností na skutečnost, že absence zpoplatnění parkování vede k dlouhodobému obsazení míst návštěvníky, čímž rezidenti ztrácejí možnost zaparkovat v blízkosti svého bydliště. Město se proto rozhodlo přijmout opatření, která jim vyjdou vstříc a zlepší dostupnost parkování pro místní obyvatele. Současně dochází k úpravě hranic mezi zónami A a B, přičemž novou přirozenou hranicí se stane

tok řeky Chrudimky,“ vysvětlil náměstek primátora pro dopravu Jan Hrabal.

„Město reaguje na potřeby obyvatel a zároveň se snaží motivovat řidiče k využívání parkovacího domu. V řadě oblastí, zejména v docházkové vzdálenosti od arén, docházelo k výraznému nepoměru mezi počtem vydaných parkovacích karet a reálnou kapacitou ulic. Nová regulace pomůže místním lépe zaparkovat a zároveň přispěje k lepší organizaci dopravy v centru města,“ vysvětlil dočasný ředitel

Městské policie Pardubice Petr Kvaš, který se na konzultacích k parkovacímu systému podílel.

Stejný režim, který dosud platil v centru města, se nyní rozšiřuje na celý městský obvod I, kde bude nově v jeho východní části zavedena zóna placeného stání. Smíšený systém umožní parkování jak rezidentům, tak návštěvníkům, kteří uhradí parkovné prostřednictvím automatů, SMS nebo mobilních aplikací. Nová regulace se bude týkat oblasti od ulice Na Drážce až po rychlodráhu a sjednotí dosud rozdílné podmínky parkování, které končily u Chrudimky. Parkovací systém nadále spravuje Dopravní podnik města Pardubic a veškeré informace, včetně možnosti registrace pro rezidenty a abonenty, jsou dostupné zde na tomto webu.

V rámci této lokality budou vyhrazena tři návštěvníká parkoviště s platbou výhradně prostřednictvím poplatku – u úřadu ve Štrossově ulici, u Gymnázia Dašická a vedle domu s pečovatelskou službou.

Město bude průběžně vyhodnocovat efektivitu pro případné další rozšíření systému. Stejně jako dosud budou výnosy z parkovného použity na rozvoj dopravní infrastruktury a zlepšení dopravní obsluhy města. Část prostředků bude směřována na modernizaci zastávek nebo bezbariérové úpravy. Parkovné bude možné hradit standardně prostřednictvím parkovacích automatů, mobilních aplikací nebo SMS platby.

Regulované parkování

Rozšíření regulovaného parkování se týká následujících ulic:

Štrossova, Čechovo nábřeží, U Kostelíčka, Mezi Mosty, Na Vrtálně, Polská, Bulharská, Bubeníkova, Husova, Na Ležánkách, Ke Tvrzi, Škroupova, Benedettiho, U Kamenné vily, Okružní, Dašická, Na Okrouhlíku, Wintrova II, Schulhoffova, Ke Kamenci

Provozní doba: pondělí - pátek: 6:00 - 22:00, sobota: 7:00 - 12:00

Ceník: 30 minut: 10 Kč; první hodina: 20 Kč, každá další hodina: 40 Kč

Další lokality s odlišným tarifem:

Wintrova I, JUDr. Krpaty, Winternitzova, Na Haldě, Na Sádkách, Do Nového, Gebaue-rova, Holubova, Na Bukovině, Ve Lhotkách, Bezdíčkova, Věry Junkové, Sakařova, Sezemic-ká, Kotkova, Schwarzovo náměstí, Pospíšilovo náměstí, Spořilov, Počápejská, Na Okrouh-líku, Studánecká, U Háje, Dašická, Husova, Na Drážce

Provozní doba: pondělí - pátek: 6:00 - 22:00, sobota: 7:00 - 12:00

Ceník: 30 minut: 10 Kč, první hodina: 20 Kč, každá další hodina: 20 Kč / max.80 Kč za den

Ulice Sezemická – část parkoviště u budovy magistrátu (označené dopravním zna-čením)

Provozní doba: pondělí - pátek: 7:00 - 18:00, sobota: 7:00 - 12:00

Ceník: 30 minut: 10 Kč, první hodina: 20 Kč, každá další hodina: 20 Kč / max.80 Kč za den

Pro připomenutí schválené změny v organizaci parkování od 1. dubna 2025:

Nábřeží Václava Havla, zůstává jako pouze návštěvnícké: nově cena sjednocena s její výší v parkovacím domě arena parking, ovšem bez zastropování, tedy 20 korun za hodinu; provozní doba pondělí–neděle 6.00–22.00 hodin.

Ulice U Stadionu, nově smíšené, tedy i pro rezidenty a abonenty na jejich karty: nově cena sjednocena s její výší v parkovacím domě, ovšem bez zastropování, tedy 20 korun za hodinu; provozní doba pondělí–neděle 6.00–22.00 hodin.

Ulice U Mlýnů, zůstává jako pouze návštěvnícké: nově cena 20 korun za hodinu, 100 korun za den; provozní doba pondělí–pátek 7.00–18.00 hodin, sobota 7.00–12.00 hodin.

Tyrsovo nábřeží, zůstává jako pouze návštěvnícké: ceny a podmínky nově shodné jako v ulici U Mlýnů, tedy 20 korun za hodinu, 100 korun za den; provozní doba pondělí–pátek 7.00–18.00 hodin, sobota 7.00–12.00 hodin.

Ulice Hronovická, Smilova, Bratranců Veverkových, Sladkovského, Za Pasáží, U Divadla, Jindřišská (od ulice Za Pasáží po třídu Míru), Bělobranské náměstí, Na Třísele, Vrchlického nábřeží, Na Hrádku, Pernerovala, Sukova třída, Labská, náměstí Republiky, Kostelní, Pod Sklípky: 40 korun za hodinu; provozní doba pondělí–neděle 6.00–22.00 hodin.

Ulice K Polabinám s přilehlým parkovištěm u mateřské školy na nábřeží Závodu Míru: 20 korun za první hodinu, 40 korun za další hodiny; provozní doba pondělí–neděle 6.00–22.00 hodin.

Pomoc pro seniory, zdravotně postižené i rodiny v nouzi

Město Pardubice nadále podporuje sociální a zdravotní služby a schválilo dotace pro organizace poskytující tyto služby v roce 2025.

Pardubice dlouhodobě podporují organizace, které pomáhají těm nejzranitelnějším – seniorům, zdravotně postiženým a rodinám v krizi a mají velmi rozvinutou širokou a kvalitní síť služeb, které pomáhají osobám v různých životních a sociálních situacích. „Aktivně přes platformu Komunitního plánování sledujeme potřeby občanů a adekvátně na ně pak reagujeme prostřednictvím financování kapacit potřebných sociálně-zdravotních služeb. Letos jsme schválili podporu klíčových služeb pro pardubické občany ve výši více než 22 milionů korun. Z pohledu péče o seniory a osoby zdravotně postižené se snažíme o maximální podporu terénních služeb, navyšujeme objem pečovatelské služby a služeb osobní asistence, které umožní žít potřebným doma. Pro rok 2025 do těchto služeb směřujeme více než 4,7 milionů korun, přičemž tyto služby zajistí v domácnostech klientů přibližně

95 000 odpečovaných hodin,” shrnul 1. náměstek primátora pro sociální věci a zdravotnictví Jakub Rychtecký s tím, že dotace jsou směřovány do organizací poskytující sociální služby různým cílovým skupinám – rodinám, seniorům, osobám se smyslovým, tělesným nebo kombinovaným postižením.

Registrované sociální služby jsou takové, které jsou přesně definované zákonem a musí splňovat přísná pravidla pro kvalitu a rozsah poskytované péče. „Vzhledem k tomu, že tyto služby jsou financovány z více zdrojů, snažíme se vždy o zaslání dotačních prostředků v co možná nejkratším čase, abychom zajistili poskytovatelům sociálních služeb peníze již v prvním čtvrtletí roku, neboť právě začátek roku bývá z pohledu udržení provozu a cash flow pro poskytovatele sociálních služeb nejnáročnější. Důležité pro nás je zajistit poskytovatelům takové podmínky, aby na území města poskytovali své kvalitní služby v dostatečné kapacitě,” objasnil náměstek Rychtecký. Finanční prostředky jsou mezi jednotlivé organizace přeroz-

dělovány prostřednictvím spravedlivě nastavených dotačních podmínek formou matematického výpočtu. Mezi další podporované služby patří např. odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a seniory, služby sociální rehabilitace a krizová pomoc. Všechny tyto služby poskytují organizace, které v Pardubicích působí dlouhodobě a odvádí v péči o klienta velmi dobrou práci. „Další prioritní oblastí našeho zájmu je podpora neformální péče, aby klient mohl co nejdéle zůstat ve svém přirozeném domácím prostředí s podporou nejbližších. Důležitou součástí podpory neformálních pečujících jsou i odlehčovací služby a psychosociální péče poskytovaná pečujícím, kam pro tento rok poputuje více než 1,4 milionu korun,” informoval Rychtecký.

Zastupitelstvo finančně podpořilo částkou 1,2 milionu korun i služby, které nejsou registrované zákonem, nicméně nabídka jejich aktivit je potřebná a pro občany Pardubic velmi přínosná a často tyto služby vhodně doplňují služby registrované. Mezi takovéto činnosti, kte-

ré svým obsahem pomáhají různým skupinám osob, patří např. hospicová péče, dobrovolnictví nebo různé terapeutické programy. „350 tisíce korun podpoříme Oblastní charitu Pardubice v poskytování domácí hospicové péče, která umožní nemocnému zemřít ve vlastním sociálním prostředí mezi svými blízkými a zajistit mu biologické, psychologické, sociální a duchovní potřeby,” uzavřel náměstek Rychtecký s tím, že na dobrovolnickou činnost Dobrovolnického centra Koalice nevládek Pardubicka letos radnice přispívá 254 tisíc korun.

Závěrem připomínáme, že pardubická radnice upravila webovou stránku zaměřenou na podporu osob pečujících o své blízké v domácím prostředí. Web nově přináší komplexní a přehledně zpracované informace o všech aspektech potřebné péče – od bydlení a dopravy po možnosti sociální a zdravotní pomoci. Hlavním cílem projektu je usnadnit hledání informací a jejich rychlou dostupnost.

Webový odkaz pro vyhledávání pomoci je pardubice.eu/domacipecce.

Nový územní plán Pardubic se posouvá k finální podobě

Město Pardubice pracuje na dokončení nového územního plánu, který je klíčovým strategickým dokumentem pro budoucí rozvoj města. Tento plán nastaví jasná pravidla pro využití území a zajistí vyvážený rozvoj v souladu se zásadami šetrného rozvoje a zachování charakteru města.

„Práce na novém územním plánu nadále probíhají. Jedná se o klíčový krok pro budoucí rozvoj Pardubic, který určí pravidla pro městskou výstavbu, zachování jednotlivého vzhledu města a jeho další

rozvoj. Na podzim letošního roku bude návrh představen veřejnosti, která bude mít možnost se s ním detailně seznámit a vyjádřit své připomínky v rámci druhého veřejného projednání,“ uvedl náměstek primátora pro územní plánování, urbanismus a architekturu René Živný a doplnil, že nejtěžším úkolem při přípravě nového územního plánu je najít společnou řeč mezi všemi, kterých se týká – od obyvatel města přes úředníky, investory, správce sítí až po zákony, které je nutné do-

držet. „Plánování města není jen o tom, kam umístit nové domy nebo parky, ale o pečlivém skloubení všech požadavků tak, aby Pardubice zůstaly místem, kde se dobře žije, pracuje i tráví volný čas. Každé rozhodnutí ovlivňuje budoucnost města na desítky let dopředu, a proto je klíčové, aby nová pravidla byla jasná, srozumitelná, a především dohodnutá s těmi, kteří budou Pardubice dál rozvíjet,“ přiblížil náměstek Živný.

Nový územní plán vychází z moderních principů městského plánování a kladě důraz na koncept „návratu do města“. Tento přístup podporuje efektivní využití vnitřních městských rezerv, jako jsou brownfieldy, a zároveň chrání volnou krajinu před neřízenou expanzí zástavby. Plán rovněž stanovuje pravidla pro prostorové uspořádání území, včetně regulace výšky budov, míry zastavění pozemků a podílu zeleně.

„Město usiluje o vytvoření dokumentu, který bude sloužit nejen veřejné správě, ale také občanům, investorům a dalším aktérům v území. Cílem je, aby nový územní plán přispěl ke zvýšení kvality života obyvatel a umožnil promyšlený a vyvážený

rozvoj města. Celý proces je mimořádně komplikovaný a náročný, což si mnozí lidé ani nedokážou představit. Na přípravě se kromě odborníků z magistrátu podílejí také externí právníci. V současné době probíhá vyhodnocování připomínek, námitek a jednání s dotčenými orgány a pokud druhé veřejné projednání na podzim nevyústí v nutnost dalších zásadních úprav, bude možné dokument vydat v průběhu prvního čtvrtletí roku 2026,“ řekl primátor Pardubic Jan Nadrchal.

Nový územní plán přinese jasná pravidla, která pomohou Pardubicím růst promyšleně a udržitelně. Díky němu se město stane přívětivějším pro své obyvatele, s dostatkem zeleně, propojenými čtvrtěmi a přirozeným napojením na okolní krajinu. Plán podpoří rozvoj jednotlivých částí města tak, aby si každá zachovala svou jedinečnou atmosféru a zároveň byla součástí funkčního celku. Zároveň se plán zaměřuje na podporu podnikání a strategického rozvoje mimo hustě zastavěné centrum, zejména v návaznosti na klíčové dopravní trasy, což umožní městu prosperovat bez zbytečné zátěže na jeho infrastrukturu.

Přijďte se podělit o svůj názor na budoucí rozvoj města Pardubice!

Práce na novém rozvojovém dokumentu s názvem „Strategického plánu rozvoje města Pardubice 2026–2035“ dále zdárně pokračují. Ve středu 26. března od 17 hodin se ve společenském sále pardubické radnice uskuteční první veřejné projednání, na kterém se budou moci občané setkat se zástupci města i zpracovateli strategického plánu, získat informace o jeho tvorbě, ale především sdělit svůj pohled na aktuální problémy a směřování budoucího rozvoje města Pardubic. Po celou dobu veřejného projednání budou k dispozici čtyři tematické kulaté stoly s následujícími tématy: 1) Doprava, infrastruktura a život-

ní prostředí; 2) Konkurenceschopné město; 3) Kvalita života a veřejné služby; 4) Efektivní veřejná správa.

„Rádi bychom pozvali občany našeho města k účasti na veřejném projednání, aby zástupcům města i tvůrcům nového strategického plánu rozvoje sdělili své pro nás velmi důležité pohledy na aktuální problémy města a potřeby dalšího rozvoje v budoucích letech,“ pozval širokou veřejnost na radnici pardubický primátor města Jan Nadrchal.

I nadále je možné se zapojit do tvorby strategického plánu prostřednictvím dotazníkového šetření, které je v elektronické

podobě dostupné přes odkaz rozvoj-obce.cz/pardubice, nebo prostřednictvím QR kódu (dotazník).

Zároveň byla spuštěna pocitová mapa, prostřednictvím které mohou občané uvést místa, kde se v Pardubicích cítí dobře, kde se dobře naopak necítí, místa, které potřebují změnu, nebo místa, kterými

by se pochlubili návštěvníkům. Pčitová mapa je dostupná přes odkaz rozvoj-obce.cz/pardubice/pocitova-mapa, nebo prostřednictvím QR kódu (pocitová mapa).

V obou případech, tedy prostřednictvím dotazníkového šetření nebo pocitové mapy, se mohou občané zapojit do 15. března 2025.

Vstupenky na celou sezónu a zvýhodněnou cenu v prodeji

Od března jsou v prodeji vstupenky na celou letošní sezónu. Doposud mohli příznivci pardubických dostihů pořizovat pernice a lístky na 135. Velkou pardubickou se Slavia pojišťovnou, teď se přidávají rámcové mítinky. Při nákupu online jsou se slevou.

Vstupenky na rámcové dostihové mítinky sezóny – s výjimkou 135. Velké pardubické se Slavia pojišťovnou – obsahují vstup do areálu pardubického dostihového závodiště a možnost sezení na libovolné venkovní tribuně. Dostihová sezóna v Pardubicích startu-

je v neděli 13. dubna. Nabídne celkem deset mítinků včetně čtyřdenního kvalifikačního seriálu na 135. Velkou pardubickou se Slavia pojišťovnou, která se poběží v neděli 12. října. Závěrečný dostihový den je naplánován na první listopadovou sobotu.

Vstupenky na všechny dostihové dny se společně s permanentními vstupenkami na sezónu 2025 prodávají v síti enigoo, odkaz na jejich nákup je na webových stránkách závodiště zavodistepardubice.cz/vstupenky-2.

Kateřina Nohavová, mluvčí závodiště

Začíná festival Pardubické hudební jaro

47. ročník festivalu Pardubické hudební jaro je za dveřmi - uskuteční se v termínu 30. března až 31. května 2025, takže první koncerty se rychle blíží. Zahájení se koná už v neděli 30. března 2025, kdy v Sukově síni zahraje spolu s Komorní filharmonií Pardubice

bice legendární trumpetista Reinhold Friedrich.

Kromě následných komorních programů klasické hudby je připravené i jedno festivalové zpestření. Tím bude uskupení Janoska Ensemble a jejich koncert v Sukově síni Domu hudby 4.

května 2025. Tito světově známí slovenští umělci přijedou se svým novým projektem Four seasons à la Janoska, což je originální úprava slavného Vivaldiho díla Čtvero ročních dob. Těšit se tedy můžete na klasickou hudbu oživenou originální improvizací 21. století.

Koupit vstupenky na abonentní i festivalové koncerty můžete osobně v Turistickém informačním centru na Třídě Míru, nebo online na kpar.cz a pardubicehudebnijaro.cz

Beethoven a filharmonie v březnu

Březnové abonentní koncerty Komorní filharmonie Pardubice budou poctou hudbě Ludwiga van Beethovena. V první půlce večera zazní jeho Koncert pro klavír a or-

chestr č. 1. C dur, ve kterém se představí klavírní sólistka Klára Würtz. Po přestávce zahraje už jen samotný orchestr, a to Symfonii č. 7 A dur. Tu začal Beethoven

komponovat v roce 1811 během pobytu v Teplicích a dokončil ji o rok později. Sám řídil i její premiéru. V Pardubicích bude dirigovat Vahan Mardirossian. Na program

nazvaný jednoduše Ludwig van Beethoven se můžete těšit 10., 11. a 12. března od 19 hodin v Sukově síni Domu hudby.

Milena Potůčková, mluvčí filharmonie

Východočeské divadlo láká na novou premiéru i Divadelní bál

Pardubický herecký soubor se ve své březnové novince přenesl do ospalého amerického městečka Big Cherry, kde se odehrává černá komedie Protokol. Hru herce a dramatika Tracyho Lettse na velkém jevišti Městského divadla režíruje Mikoš Tyc, jenž v Pardubicích už inscenoval Čapkovu Bílou nemoc a Rychlost dopadu sněhové vločky Niny Jayne Berry. Slavnostní premiéry se uskuteční o víkendu 22. a 23. března.

Pana Peela ztvární Josef Pejchal, do role starosty Superba byl obsazen Martin Mejzlík, zapisovatelku Johnsonovou bude hrát Petra Janečková, v dalších rolích diváci uvidí například Dagmar Novotnou, Tomáše Lněničku, Jiřího Hábu, Alexandra Postlera a další.

Protokol, v originále The Minutes, je nejnovější hrou Tracyho Lettse, která měla premiéru 9. listopadu 2017 ve Steppenwolf Theatre v Chicagu.

V roce 2018 byla nominována na Pulitzerovu cenu za drama. Česká premiéra proběhla v Národním divadle Brno v únoru 2020.

Týden po premiéře Protokolu v sobotu 29. března se Východočeské divadlo po dvou letech znovu promění v honosný plesový sál, kde VČD uspořádá svůj Velký výroční bál, kterým vyvrcholí oslavy 115 let od otevření Městského divadla v Pardubicích. K poslechu

a tanci zahrají kapely UŠI music band, 7Hz a Wait, vyhlášeny budou výsledky divácké ankety o nejoblíbenější herce roku 2024, součástí bohatého programu budou taneční ukázkové, tombola, přehlídka divadelních kostýmů, charitativní dražba dresu paralympionika Jiřího Suchánka a mnoho dalšího. Píselem provedou, zatančí i zazpívají členové hereckého souboru VČD.

Radek Smetana, PR manažer VČD

Studenti Univerzity Pardubice obohatí kulturní akce ve městě

Oblíbené i zcela nové akce pro veřejnost od pardubických vysokoškolských startují. Díky podpoře statutárního města Pardubice a Univerzity Pardubice se také letos občané města mohou těšit na překvapivé a originální kulturní aktivity. Projekt Rozjed' to už čtvrtý rok doplňuje kulturní dění v krajské metropoli.

Druhé pondělí v březnu odstartuje Café Universitas v Divadle 29. Prvním tématem diskuze s hostujícím expertem bude 17. března polarizace společnosti. Letos si přijdou na své také zájemci o originální akce. V centru města se díky projektu Rozjed' to už podruhé také sejdou fanoušci japonských komiksů v převlecích za populární postavy na akci UPCE CON pro Japonsko. A zcela poprvé bude možné během května v režii studentů zažít venkovní akci, tzv. Pardubické silent disco.

Silent Disco party je založena na myšlence vytvořit taneční disco party v jakémkoli prostoru bez rušení okolí díky tomu, že hudbu účastníci slyší pouze přes

sluchátka. Hudbu v ulicích bez sluchátek a v komorním provedení přinese rovněž akce Jen Tak Fest, na které se sejdou amatérské kapely a jejich příznivci v prostoru ulice Labská.

Neotřelý nápad nabídne studentská akce Naslouchej prostoru, která plánuje přednášku a workshop na téma akustické ekologie. Účastníci si vyzkoušejí nejen soustředěný poslech v interiéru zaměřený na prostorové uspořádání zvuků, dynamiky ticha a vztahů mezi jednotlivými vrstvami zvuku, ale naslouchat budou také v přírodě.

„Projekt Rozjed' to je skvělou ukázkou toho, jak studenti mohou aktivně přispět k obohacení kulturního života našeho města. Velmi mě těší, že se každoročně setkáváme s novými a originálními nápady, které přináší nejen rozmanité kulturní zážitky, ale také propojují mladou generaci s veřejností. Letos se navíc dočkáme hned několika inovativních forem, jako je například Pardubické silent disco, což ukazuje, že studenti přicházejí s moderními a tvůrčími přístupy k organi-

zaci kulturních akcí. Jsem ráda, že město Pardubice tuto iniciativu podporuje a že díky spolupráci s Univerzitou Pardubice mohou studenti své projekty skutečně realizovat,“ uvedla náměstkyně primátora Jiřina Klčová.

„Studentské akce v projektu Rozjed' to rozvíjí myšlenku Pardubic jako univerzitního města. Právě zapojení studentů do kulturního dění pro veřejnost pomáhá propojit aktivity mladé vzdělané generace se stávajícími akcemi v atraktivním krajském městě,“ řekla Petra Bajerová, prorektorka pro vnější vztahy Univerzity Pardubice.

Podporu získalo na základě kritérií a hodnocení zástupců univerzity a kulturní komise města celkem 6 projektů. Ty se musí uskutečnit během jarních a letních měsíců. Cílem projektu Rozjed' to je zapojit studenty Univerzity Pardubice do kulturního dění ve městě. Radnice studentům poskytuje finanční podporu na akce, která letos dosahuje 165 tisíc korun, dalších 60 tisíc korun rozdělí mezi studentské organizátory akcí Univerzita

Pardubice formou stipendia za uskutečněnou aktivitu.

Rozjed' to - podpořené projekty:

1. Pardubické silent disco (student Fakulty elektrotechniky a informatiky UPCE) - venkovní Disco akce pro tanečníky každého věku bez rušení okolí v centru města.
2. Čaj o páté (student Fakulty filozofické UPCE) - rozhovory a besedy se zajímavými osobnostmi v aule Univerzity Pardubice.
3. Café Universitas (student Fakulty filozofické UPCE) - přednášky odborníků na aktuální témata v Divadle 29.
4. JenTakFest vol2 (student Dopravní fakulty Jana Pernera UPCE) - setkání hudebníků s improvizacním klubovým koncertem pod širým nebem v centru města.
5. UPCE-CON pro Japonsko (studentka Fakulty ekonomicko-správní UPCE) - poznání japonské kultury, ale také prostor pro nadšení a cosplayery v centru města.
6. Naslouchej prostoru - Akustická ekologie od počátků po současnost (studentka Fakulty filozofické UPCE) - přednáška a workshop v interiéru i v exteriéru nad zajímavým tématem.

Martina Macková, mluvčí UPCE

Veřejnost se zapojila do výroby ptačích budek

Statutární město Pardubice ve spolupráci se vzdělávacím centrem Sféra v Automatických mlýnech realizovalo projekt zaměřený na podporu ptactva a dalších živočichů v městských lesích. Veřejnost se zapojila do výroby ptačích budek, které jsou nyní instalovány ve vybraných lokalitách v Pardubicích.

„Ptačí budky v městských lesích pomáhají zlepšovat podmínky pro hnízdění ptactva, a proto byly v minulosti ze strany města již několikrát instalovány. Pro letošní rok se původně počítalo s jejich objednávkou od Lesů ČR, ale navrhla jsem zvolit jiný přístup, a to propojit potřeby našich lesů

se Sférou a s jejími lektory zapojit veřejnost do jejich výroby. Díky této vzájemné spolupráci se podařilo projekt úspěšně zrealizovat,“ popsala náměstkyně primátora za životní prostředí Jiřina Klčová. Doplnila, že projekt financovalo město, které zároveň zajišťuje rozmístění budek, zatímco Sféra se postarala o organizaci, propagaci a samotnou výrobu budek v rámci tematických dílen.

Celkem vzniklo 34 ptačích budek, 10 budek pro netopýry a 6 budek pro veverky, na jejichž výrobě se podíleli nejen obyvatelé města, ale také náměstkyně primátora Jiřina Klčová, vedoucí odboru životního prostředí Magistrátu města Pardubic Miroslav Míča a ředitel Sféry David Koppitz. Projekt vzbudil mimořádně velký zájem – mnoho občanů se chtělo aktivně zapojit do výroby budek a přispět ke zlepšení životního prostředí.

Počty pro jednotlivé druhy byly určeny na základě odborných doporučení a budou rozmístěny v městských lesích, konkrétně ve Studáneckém lese, U Zámečku, v lesoparku Dukla, ve Svítkovském lese a v Trnové. Budou umístěny tak, aby co nejlépe vyhovovaly konkrétnímu živočichovi.

„Každá budka byla při výrobě očíslována a někteří účastníci si na ni nechali vygravírovat své jméno. Po jejich insta-

laci budou všechny budky evidovány v elektronickém systému, kde je bude možné konkrétně dohledat. Instalace byla zahájena 20. února ve Studáneckém lese a v následujících dnech bude pokračovat podle aktuálního počasí v dalších lokalitách,“ řekla náměstkyně Jiřina Klčová.

Budky jsou určeny pro různé druhy ptáků a některé i pro další drobné živočichy. Poskytují úkryt ptákům hnízdícím v dutinách stromů, kterým v přírodě často chybí vhodné podmínky. Budou umístěny podle stanovišť, která nejlépe vyhovují jednotlivým druhům. Puščík obecný preferuje budky v prosvětlených lesích do 50 metrů od jejich okraje, poblíž luk a polí. Špaček obecný využívá řídké lesní porosty, například ve Svítkovském lese u Hájenky. Kulíšek nejmenší osidluje mladší jehličnaté porosty, zatímco lejsek doupňák dává přednost budkám vysoko v korunách stromů. Budky budou umístěny na volné stromy bez větví, směrem na jihozápad nebo ke světlu, aby byly lépe chráněny před predátory.

Očekává se, že instalace budek podpoří rozmanitost ptactva v městských lesích a přispěje ke zvýšení atraktivních hnízdních lokalit. Díky tomu dojde k posílení populace ptáků a dalších živočichů.

Festival Jeden svět zve publikum na 14 filmů

Muži a jejich potlačované emoce, šíření on-line nenávisti, nucené potraty, vykořisťování dělníků v továrnách, krádež intimních fotografií nebo kompostování těl zemřelých lidí. Festival Jeden svět Pardubice i letos nabídne originální a aktuální filmy. Na programu je od 25. do 29. března 14 snímků. Převažují dokumenty, ale diváci mohou zajít také na hraný český snímek Rok vdovy a animovaný film o vzpomínání na Irák.

„Začínáme autorským skotským snímkem Muži mlčí o obtížnosti vyjadřovat city blízkým lidem, která bývá vlast-

nější mužské části populace a bojuje s ní i samotný režisér,“ uvedla dramaturgyně festivalu Anna Hrabáčková.

Dramaturgyně vybírala program zhruba ze 40 snímků. Mezi hlavní kritéria jejího výběru patří originalita tématu nebo divácký potenciál a kvalita filmařského zpracování.

„Upřednostňujeme zahraniční filmy oproti českým, které jsou dostupnější v distribuci kin i on-line platform. Snímky by měly přinášet nové či jiné úhly pohledů nebo informace na aktuálně diskutovaná témata,“ řekla Hrabáčková.

Na programu je například snímek Hacknout hejt, v kterém švédská novinářka rozkrývá síť pravicového extremismu na internetu. Film Zurawski proti státu Texas je příběhem ženy, která málem zemřela na následky zákazu potratů v Texasu. Dokument Vyrobeno v Etiopii odhaluje vykořisťování dělníků v továrnách a animovaný snímek Odstíny Iráku

se vrací do země v letech, kdy tam vládł Saddám Husajn.

Můj sextortion deník popisuje osobní zkušenost mladé ženy Pati, která se stane obětí sexuálního vydírání. Druhým rokem má festival také možnost uvádět hrané filmy. Letos jím bude Rok vdovy s Pavlou Beretovou v hlavní roli. Kontroverzní téma zpracovává dokumentární příběh Zkompostuj mě, v něm belgická aktivistická skupina usiluje o legalizaci kompostování lidských těl.

Hlavní program doplní dva snímky ve virtuální realitě, pojednávají o havárii ve Fukušimě a o životě dítěte v děloze. V Klubu 29 pak diváci najdou od 25. března výstavu fotografií Davida Těšínského nazvanou Hořící plíce planety. Snímky ukazují zkázu, kterou za sebou v Amazonii zanechávají zemědělské a těžbařské společnosti.

Lucie Jelínková, Jeden svět

Pracujte pro Pardubice

Statutární město Pardubice, magistrát města v současné době obsazuje tato volná pracovní místa:

- **právník/čka Oddělení právního Kanceláře tajemníka Magistrátu města Pardubic**
- **investiční referent/ka Oddělení investic a technické správy Odboru majetku a investic Magistrátu města Pardubic**
- **veřejný opatrovník/ice Oddělení sociální péče Odboru sociálních věcí Magistrátu města Pardubic**
- **referent/ka Úseku terénní sociální práce Oddělení sociálně právní ochrany dětí Odboru sociálních věcí Magistrátu města Pardubic**

U těchto pozic nabízíme stabilní zázemí úřadu územní samosprávy, motivační finanční ohodnocení (plat + osobní příplatek), mimořádné odměny, pružnou pracovní dobu, 5 týdnů dovolené, 5 dní placeného zdravotního volna, 3 dny placeného rehabilitačního volna, program MultiSport, podporu profesního i osobního rozvoje, systém dalšího vzdělávání, výhodné telefonní tarify, stravenky v hodnotě 180,- Kč/kus, příspěvek na penzijní připojištění 1 500,- Kč/měsíc, příspěvek do Cafeterie na kulturní a sportovní vyžití, příspěvek 2 000,- Kč/rok pro osoby se zdravotním postižením.

Podrobnosti k pozicím včetně kontaktních údajů naleznete na: <https://pardubice.eu/kariera> nebo na tel. č. 466 859 471.

Pardubice

**DOPRAVNÍ
PODNIK
MĚSTA
PARDUBIC
1950 – 2025**

1950

Vznik Dopravního komunálního podniku města Pardubic
Zahájení provozu první městské autobusové linky z Jesničánek kolem nádraží k nemocnici se dvěma autobusy typu Š 706 RO.

1952

Zahájení provozu první trolejbusové linky do Bohdanče
se šesti trolejbusy typu Š 7Tr.

1956

Do provozu uvedeny 4 předválečné trolejbusy Tatra T86 zakoupené z Prahy.

1959

Zřízena autopůjčovna a zájezdová doprava.

1962

Postupné zavádění provozu bez průvodčích, pořízen první trolejbus Š 9Tr, opět byl zahájen provoz trolejbusů s vlečnými vozy.

1964

Definitivně ukončen provoz trolejbusů s vlečnými vozy.

1965

Konec taxislužby a některých dalších služeb, zakoupení autobusu ŠM 11.

1977

Zavedeno mechanické odbavování cestujících, konec provozu autobusů Š 706 RTO a vlečných vozů na linkách MHD – definitivní konec práce průvodčích ve vozech.

1979

První trolejbusy Škoda 9Tr s tyristorovou pulsní regulací.

1980

První kloubové autobusy Ikarus.

1983

První trolejbusy Škoda 14Tr.

1989

DPmP je státním podnikem.

1991

Konec éry autobusů ŠM 11,
první trolejbusy a autobusy s celovozovými reklamami.

1992

Odprodej všech kloubových autobusů Ikarus do Prahy,
zakoupení dvou zájezdových autobusů MAN.

1996

DPmP se stává akciovou společností.

1997

Zahájení prodeje jízdenek u řidičů, večer nástup předními dveřmi.

2001

Zakoupeny první tři nízkopodlažní trolejbusy Škoda 21Tr.

2006

V červnu představeny první tři nové nízkopodlažní trolejbusy Škoda 24Tr ze šestikusové série dodané ve dvou etapách v letech 2006 – 2007.
Zavedení nového elektronického odbavovacího systému a změny v tarifu (zřízena zastávková pásma), nástup čipových Pardubických karet.
Zavedeny první garantované nízkopodlažní spoje i na trolejbusových linkách.

2008

Zakoupeny první čtyři velkokapacitní nízkopodlažní trolejbusy Škoda 28Tr.

2009

Zprovozněna plnička plynu a zakoupeno prvních 7 autobusů na CNG.

2012

Zahájena první plavební sezóna lodi Arnošt v režii DPmP a.s.

2013

Od 1. 2. zavedeny tzv. SMS jízdenky.
Sledování vozidel na trati prostřednictvím GPS.

2014

Zprovozněna informační světelná tabule na Masarykově náměstí
Všechny vozy MHD vybaveny akustickou signalizací pro slabozraké.

2016

Do provozu zařazeny první tři trolejbusy Škoda 30Tr
a dva autobusy Iveco Urbanway s celovozovou klimatizací.

2018

Zakoupeno 18 trolejbusů 30Tr s klimatizací,
z toho čtyři trolejbusy mají pomocný bateriový pohon.

2019

Obnova autobusového parku deseti kusy autobusů Iveco Urbanway
s celovozovou klimatizací. Nově bylo zařazeno také pět trolejbusů typu 32Tr.

2021

Byl spuštěn nový odbavovací systém
umožňující například odbavení platebními kartami.

2023–2024

Obnova autobusového parku deseti kusy autobusů Iveco Urbanway
s celovozovou klimatizací. Nově bylo zařazeno také pět trolejbusů typu 32Tr.

Socha rudoarmějce – ponechat, nebo přemístit?

Paměť národa Východní Čechy organizuje 8. dubna ve 14 hodin v Sále Jana Kašpara v Pardubicích veřejnou debatu o ponechání/přemístění sochy rudoarmějce od kostela sv. Bartoloměje.

Debatě budou předcházet přednášky osvětlující tuto problematiku. Sérii přednášek zahájí Mgr. Martin Strakoš z Ostřavské univerzity na téma Politické umění 50. let. Pokračovat bude Mgr. Petr Placák z Ústavu totalitních režimů s přednáškou Osvobození Československa a pomníky Rudé armády. O osvobození Pardubic pohovoří Mgr. Jan Tetřev z Východočeské

muzeum v Pardubicích. Následně jeho kolega PhDr. Jan Ivanega Ph.D. připomene obrazem i slovem, jak se proměnilo nám. Republiky ve 20. století a představí osobnost sochaře Josefa Malejovského. Řadu přednášek ukončí Mgr. Petr Mücke ze Státního okresního archivu Pardubice prezentací archivních záznamů dokumentujících vývoj sochy Stalin – Rudoarmějce.

Od 18 hodin začne veřejná debata na téma přesunutí sochy Rudoarmějce z historického centra města. Předpokládáný konec 20:00. Vstup volný.

Šárka Kuchtová, Paměť národa

Viva la Textilia! Třídenní festival textilu a inovací ve SFÉŘE

Ve dnech 13.–15. března se ve Vzdělávacím centru SFÉRA v Automatických mlýnech uskuteční unikátní festival textilu a inovací, jehož cílem je propojit svět textilu, vzdělávání, moderních technologií, materiálů, a udržitelnosti. Během tří dnů se návštěvníci ponoří do fascinujícího světa textilu, od jeho historických kořenů až po nejmodernější inovace. Akce je určena žákům, studentům, pedagogům, zástupcům firemního sektoru a odborníkům, ale i široké veřejnosti.

„Tato akce je jedinečnou příležitostí propojit vzdělání s praxí a inspirovat mladou generaci. Učitelé zde najdou způsob, jak obohatit výuku, studenti si odnesou vlastní výrobky a hlubší porozumění textilnímu průmyslu, a ředitelé firem či nadšenci mohou navázat kontakty ke spolupráci. Školáci, ale i děti s rodiči si budou moci spoustu věcí vyzkoušet a zažít. Společně vytvoříme prostor, kde se setkává tradice s moderními technologiemi a tento svět je nám všem běžně neviditelný,“ láká na skvělý program ředitel vzdělávacího centra Sféra David Koppitz.

Čtvrtek a pátek budou věnovány organizovaným návštěvám školních tříd – 2. stupně ZŠ, středních škol. Žáci budou rotovat mezi tematickými stanovišti, kde je čekají interaktivní expozice a workshopy zaměřené na pochopení textilních procesů. Nejde jen o teorii – cílem je ukázat textilní témata v kontextu, příbězích a praktických ukázkách. Děti například zjistí, jak vznikají vzory pro textilní tisk, vyzkoušejí si práci na tkalcovském stavu nebo pletacím stroji, a pochopí, jak textilie ovlivňují náš každodenní život.

„Každé stanoviště povede tým odborníků z partnerských firem a garantů SFÉRY, kteří zajistí nejen odbornou úroveň, ale i poutavou formu výuky. Důraz bude kladen na propojení s praktickým využitím – ať už jde o ekologické aspekty udržitelnosti a recyklace, správnou údržbu, nebo výskyt optických zjasňovačů

na tkaninách,“ přibližuje festival garantka dílny textilu ve SFÉŘE Hana Krauseová. „Firmy, jako jsou CITYZEN, LA LINEA, TEBO, SINTEX, VÚB, ELLA-CS, nebo nezisková organizace INCIEN, nabídnou unikátní vhled do svých oborů. Studenti si odnesou zajímavý suvenýr v podobě žakárem tkané záložky. Zjistí také, jak fungují antistatické oděvy, nebo jak textilní implantáty zachraňují lidské životy. Další atrakcí bude online propojení se vzorovacím centrem Textilní fakulty, kde děti v reálném čase uvidí proces výroby textilií,“ dodává Hana Krauseová.

Celá akce proběhne také za podpory Technické univerzity v Liberci, Klastru technických textilií (CLUTEX), České technologické platformy pro textil ČTPT a inovační platformy Parádní kraj. Hlavním partnerem festivalu je chrudimská společnost CITYZEN, která se aktivně podílí nejen na přípravách, ale svými inovativními přístupy inspiruje program celé akce.

Sobota: OTEVŘENO pro veřejnost

V sobotu se program otevře široké veřejnosti. Rodiny, nadšenci nebo odborníci si budou moci vyzkoušet interaktivní dílny, poslechnout inspirativní přednášky, vytvořit si vlastní potisk na tričko nebo vyzkoušet výšivku z korálků PRECIOSA. K vidění budou také inovativní materiály, jako jsou vodivé nitě či luminiscenční příze. Návštěvníci uvidí pleteniny z aramidových vláken či distanční tkaniny, používané k výrobě 3D objektů typu kajaků.

„Sobotní setkání ve SFÉŘE zaujme bezesporu návštěvníky všech generací. O naše unikátní akce bývá velký zájem, proto doporučujeme rezervaci předem v našem rezervačním systému ENIGOO. Těšíme se na všechny ve SFÉŘE – místě, kde věda, kreativita a příprava na budoucnost dávají smysl!“ zve do mlýnů David Koppitz.

SFÉRA zve na Den vody: zábava, věda i poznání pro všechny!

Voda je život. Bez ní bychom nemohli existovat. A tak je důležité si její hodnotu neustále připomínat. Právě proto se u nás ve dnech 21. a 22. března uskuteční výjimečná akce, která vzniká ve spolupráci se společností Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s. Samotný program bude rozmanitý, zaměřený na děti, studenty i širokou veřejnost tak, abychom se všichni společně mohli podílet na osvětě i zjištění o zásadním významu vody v našem životě. V pátek 21. března (budou mít možnost se akce zúčastnit žáci) bude Sféra otevřena pro žáky 2. stupně základ-

ních škol a žáky středních škol. Od rána až do poledne budou mít na piazzettě před SFÉROU příležitost si vyzkoušet techniku, kterou používá společnost Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s. Zajímavé aktivity budou probíhat také uvnitř SFÉRY, v našich dílnách a laboratořích. „V dílně kovu si studenti vyrobí z drátů drobné kapičky vody, v laboratoři fyziky se dozvědí zajímavé informace o hydrostatickém tlaku a principu spojitých nádob, a také si prakticky vyzkouší, jak funguje sifon u odpadu. V laboratoři chemie se bude analyzovat voda, což žákům i studen-

tům pomůže pochopit důležitost kvality vodních zdrojů. Zajímavý program související s vodou plánujeme i do dílny dřeva a textilu,“ jmenuje garantka přírodovědy ve SFÉŘE Markéta Sodomková.

V sobotu 22. března se akce otevře široké veřejnosti, která bude mít možnost prozkoumat různou techniku a také si vyzkoušet zajímavé experimenty. Bude to skvělá příležitost pro všechny malé i velké objevitele, kteří si chtějí rozšířit obzory a zábavnou formou se dozvědět spoustu zajímavých informací o vodě. Jedním z vrcholů sobotního programu bude přednáška pana profesora

Janského z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, ve které se zaměří na aktuální témata, která nás trápí v souvislosti se změnami klimatu. Pan profesor Janský přinese cenné poznatky a osvětluje o tom, jak lépe hospodařit s vodními zdroji. Jeho přednáška je plánovaná na sobotních 15 hodin. Den vody nebude jen o zábavě, ale také o vzdělávání a šíření povědomí o zásadním významu vody, její důležitosti a nenahraditelnosti. Zkrátka jak je stále více zásadní chránit naše vodní zdroje. Oslavte s námi jednu z nejcennějších komodit na planetě, bez níž bychom tu nebyli – vodu!

Diskuzní fórum

Mrzí mě, že severovýchodní obchvat Pardubic nabral zpoždění těsně před dokončením kvůli nesouhlasu některých vlastníků pozemků. Dokončení takto důležité dopravní stavby bohužel brzdí někteří lidé přímo z Pardubic, přičemž nejvýraznějším odpůrcem dostavby je bývalý hokejista Stanislav Procházka.

Stát přitom nabízí díky liniovému zákonu velmi výhodnou cenu za pozemky – až osminásobek odhadní hodnoty. Situaci se snažil osobně řešit i generální ředitel ŘSD Radek Mátl, který už v minulosti pomohl k dohodám u podobně složitých projektů, například na D35 u Litomyšle. Stát se snaží vyjít vstříc a hledat kompromisní řešení, v tomto

případě ale bohužel neúspěšně. I přes výrazně nadstandardní nabídku muselo ŘSD situaci řešit soudní cestou. Nyní se staví na základě institutu většinového vlastníka, což umožňuje občanský zákoník. Dobrou zprávou je, že obchvat bude hotový do konce letošního roku.

**Martin Kolovratník,
zastupitel města (ANO 2011)**

Měříme všem stejně?

V minulých týdnech Pardubicemi rezonovalo téma hřiště v parku Na Špiči, kdy si majitel sousední nemovitosti stěžoval u soudu na hluk z hřiště a soud městu uložil, že nesmí souseda ovlivňovat hlukem. Dále se říká, že sta-

věl načerno, což je pravda. Bohužel se neříká, že zaplatil asi 350 tisíc pokutu. Asi ani nevíte, že s městem směnil řadu pozemků, které byly klíčové pro vybudování protipovodňové ochrany a že mu změnu územního plánu slíbili politici předchozích vlád. A pak mu to naschvál udělali tak, aby tam stavět nemohl. Také se neříká, že když stavěli jiní načerno, tak jim pásku na jejich stavbě ve stejné době šli přestřihnout politici města. Pokud by zástupci města v té době byly opravdu osvěceni, tak by si nechali podepsat, že pan majitel souhlasí s tím, že bude mít ve své blízkosti sportovní hřiště. Tuto možnost promeškali.

Závěrem říkám, že s rozhodnutím soudu nesouhlasím a i majiteli nemovitosti jsem říkal, že jsou na tom tisíce lidí po městě hůře než on. Rozhodně se ho nezastávám, ale lepší svět nevybudujeme tím, že budeme zamlčovat informace, které se nám nehodí do krámu. Je potřeba, abychom to celé brali komplexně a se všemi informacemi, což se nyní neděje. Mohl bych politicky vyrůst, když bych vybízel k demonstracím a přísnému potrestání a tím sklidit ovace davu, ale to by nebylo správné a spravedlivé.

**Filip Sedlák, zastupitel města
(Naše Pardubice)**

Březen – měsíc čtenářů a novinky v knihovně

Březen znamená ve světě knihoven už tradičně měsíc čtenářů. Krajská knihovna v Pardubicích při této příležitosti přichystala celou řadu novinek pro širokou veřejnost, od těch nejmenších až po seniory. Od 10. března tak bude každé pondělí probíhat nový zájmový kroužek pro děti zapojené do projektu Bookstart – S knížkou do života. Kroužek s názvem Klubičko se uskuteční ve dvou skupinách pro předškolní děti: děti ve věku 3–4 roky společně s rodiči a děti ve věku 5–6 let samostatně. Pro ty úplně nejmenší návštěvníky knihovny se otvírá také nová kreativní dílnička Čiperné prstíky. Kurz je určen pro děti od dvou let v doprovodu rodičů. Společně si vytvoří leoporelo, motýlí křídla, veselé magnetky nebo loutky na špejli. První setkání se koná ve čtvrtek 27. března v grafickém ateliéru Knihovního centra U Vokolků na Příhrádce. Kurzy

poté budou probíhat jednou za čtrnáct dní. Pro větší čtenáře je určen nový cyklus K-Boomu na téma českých komiksů. Ten v dětském oddělení běží po dva měsíce až do konce dubna. Děti od dvanácti let se také mohou zúčastnit nové únikové hry s názvem Operace Mrtvý kůň. V rámci tajemné hry čeká na účastníky záchranná mise v prostorách knihovny. Dne 11. března pak bude v knihovně probíhat kurz Trénování paměti. Zájemci o tento kurz se naučí, jak si zlepšit paměťové schopnosti a jak se lépe soustředit. V březnu také startuje tradiční přednáškový cyklus Akademie volného času, tentokrát na téma zdraví a zdravý životní styl. První přednáška a workshop se koná 12. března a účastníci si při něm namíchají vlastní inhalační tyčinku z aromatických olejů. Další březnovou novinkou je Vokolkův čtenářský klub. Ten je určen do-

spělým čtenářům a jeho tématem bude svět současné české prózy. O autorech a jejich dílech, která formují současnou literární scénu, se bude diskutovat každou poslední středu v měsíci v čtárně Knihovního centra U Vokolků na Příhrádce. První setkání se uskuteční 26. března.

Vyvrcholením měsíce čtenářů bude 28. března už tradičně Noc s Andersem. V rámci této celostátní akce čeká na nejmenší čtenáře ve věku 8–10 let pohádkové přespání v knihovně doprovázené pestrým programem.

Březen – měsíc čtenářů je celostátní akce podporující a propagující četbu, pořádaná každoročně už od roku 1955. Je to tedy naše nejstarší a tradiční kampaň k podpoře četby a čtenářství. Každoročně se do této akce zapojí přes 300 knihoven z celé České republiky.

Veronika Skalecká, mluvčí KK

Cejch: Dcera politického vězně

Marii Ryšavou doslova vychovala 50. léta. Zažila strach, šikanu i hlad. To vše bylo způsobeno, jak sama říká, cejchem vypáleným na čele: dcera politického vězně. Její tatínek Josef Vaníček na přelomu 40. a 50. let založil odbojovou skupinu a navázal kontakty se Západem. O jeho aktivitách se dozvěděla Státní bezpečnost a výsledkem byl doživotní trest. Marie jej v lágru navštívila jen jedenkrát. Jednoho dne totiž přišla domů do Rtně v Podkrkonoší tragická zpráva. Josef Va-

níček, táta dvou dcer a manžel, zemřel. „Zastřelil ho strážný dávkou ze samopalu. Nechali ho tam ležet na place ostatním pro výstrahu,“ objasnila pamětnice okolností úmrtí svého otce, které se dozvěděla až mnohem později. Svůj příběh nám Marie a další ženy ze spolku Dcery 50. let přijdou vyprávět v pondělí 10. března.

Institut Paměti národa Pardubice vás v březnu dále zve na tyto akce:

10.3. Karolína Velšová: Dcery – životní příběhy 3 žen vyrůstajících v 50. letech

17.3. Antonín Hebký a Silver A v Machoňově pasáži – přednáška Adolfa Vondrky
24.3. Politicky angažovaná literatura 2. poloviny 20. století – přednáška Barbory Zelenkové

26.3. Přepište dějiny Pardubic – podcast Martina Gromana a Michala Stehlíka

31.3. Jak komunikuje EU v Česku, aneb za co všechno (ne)může Brusel – beseda s M. Pelcem a J. Míči

**Veronika Wasserbauer,
IPN Pardubice**

Celiak Food Festival

Dejte si do kalendářů - 12. dubna od 10 do 16 hodin se v prostorách Kulturního domu Dukla uskuteční druhý ročník jedinečného prodejního festivalu potravin, který je speciálně určen pro osoby s bezlepkovou a bezmléčnou dietou. Termín akce je vybrán záměrně před Velikonocemi, bude možné zakoupit suroviny pro velikonoční pečeni, ale také typické velikonoční produkty, které v obchodech v bezlepkových, případně bezmléčných variantách nejsou běžně k dostání.

Nebudou chybět ani workshopy pro děti, kde si mohou vytvořit výrobky s velikonoční tematikou. Na festivalu se představí zhruba 30 vystavovatelů, bude možné zakoupit bezlepkové a bezmléčné občerstvení a také zákusky ke kávě. Součástí programu bude i bohatá tombola a doprovodný program s tématem přípravy bezlepkových svačin pro děti a mládež, nutriční poradenství a představení doplňků stravy.

Pořadatelem akce je Celiakclub Východní Čechy. Více informací na www.celiakclub.cz nebo na sociálních sítích Celiakclub Východní Čechy – FB a Instagramu.

Petra Srdínková, pořadatelka

divadelní představení

festivally, slavnosti

film, promítání

koncerty

tanec, plesy

výstavy, přednášky

akce pro děti

sport, aktivní vyžití

ostatní

do 13.4. GG zvenku: Eliška Perglerová: Ergot, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, výstava

do 1.6. Výstava Nové (n)emoce, Gočárova galerie - Dům U Jonáše

do 25.5. Výstava Známi / Neznámí, Gočárova galerie - Dům U Jonáše

o 22.3. Matouš Hrbek: Ruina, NOV art space, výstava

do 30.3. Klid tváří, klid přírody - Klára Adámková, Výstavní prostor Mážhaus, výstava

do 31.3. Výstava obrazů Stanislava Diviše, Galerie Univerzity Pardubice

do 27.4. Výstava Petr Hůza - Malé formy, Gočárova galerie v Automatických mlýnech

do 27.4. Výstava Žitý sen Andyho Warhola, Gočárova galerie v Automatických mlýnech

do 16.3. Cirkus Humberto: '75, Pardubice - vedle skateparku

do 24.3. Jindřich Klabáčka: Protiklady Invert, Divadlo 29, výstava

do 4.1. Exit 91 / Vykopávky, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 31.12. Grafiky Ivo Křena, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 27.4. Jiří Toman: Město, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 31.12. Lapidárium, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 29.3. Březen - měsíc kovu, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 1.6. Kovy v muzeu, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava

do 31.8. Imaginárium, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, výstava Divadla bratří Formanů

8.3. 10:00 Sebeobrana Kapap - úderové kombinace a jejich aplikace v boji, Sportovní areál Na Olšinkách

8.3. 10:00 Čarování s pohádkou, Krajská knihovna v Pardubicích, akce pro děti

8.3. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro děti

8.3. 14:00 17:00 Warhol Factory, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, výstava

8.3. 19:00 Hudba Coldplay při svíčkách, Dům hudby, koncert

8.3. 19:00 Herbert Einstein & Není zač!, Everything, koncert

8.3. 19:30 Killer "4o" Rave w. Orbith, Miquel., Ponorka, koncert

8.3. 19:30 Traktor - Jungle 2025 tour, Enteria Aréna - Velká hala, koncert

8.3. 20:00 Trať off the rails #3 w/ Gary Gwadera (PL), zlobhoBobo, Krabs, Divadlo 29, koncert

8.3. 20:00 Čad 30 let Tour, Music club Žlutý pes, koncert

8.3. 22:00 Rock & Rap & Rnb W/ Jerroneemo, Everything, koncert

9.3. 10:00 13:00 Pohyb v obrazech, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, taneční dílny

9.3. 17:00 BA Sokoli Pardubice ESA logistika Tatrán Střešovice, Sportovní hala Dašická, florbal

9.3. 18:30 FK Pardubice FC Viktoria Plzeň, CFG Arena - Stadion Arnošta Košťála, fotbal

10.3. 13:00 MDŽ pro naše seniory, Palác Pardubice

10.3. 15:00 Šijme! (základy šití), Knihovni centrum u Vokolků - grafický ateliér

10.3. 16:00 Klubíčko, Krajská knihovna v Pardubicích - Vendelínova klubovna, akce pro děti

10.3. 17:00 Beseda s primátorem města Pardubice a se starostou MO Pardubice II, Archa - Sbor Církve bratrské

10.3. 18:30 Dcery, Institut Paměti národa, promítání za účasti pamětníků

10.3. 18:30 Poslední jednotka, Gočárova galerie - Dům U Jonáše, filmový klub

10.3. 19:00 Ludwig van Beethoven, Dům hudby, koncert

10.3. 19:00 Tanec na konci léta, Divadlo Exil, divadlo

11.3. 18:00 Cestovatelské večery KČT Slovan: Západní Papua s přednášející Janou Šášinkovou, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara, přednáška

11.3. 18:00 Vernisáž výstavy Le monde sans fin, Alliance Francaise de Pardubice

11.3. 19:00 Ludwig van Beethoven, Dům hudby, koncert

11.3. 19:00 Rošáda, Kulturní dům Hronovická - Velký sál, divadlo

12.3. 9:00 13:00 Jak na chytrý telefon a tablet od Apple, Krajská knihovna v Pardubicích - univerzální sál, přednáška

12.3. 9:00 a 15:00 Muzejní akademie 2025, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, program pro aktivní seniory

12.3. 17:00 Turecko, 3. část, Archa - Sbor Církve bratrské, přednáška

12.3. 18:00 Limbický systém - "emoční mozek". Autonomní nervový systém, Vzdělávací centrum Sféra, přednáška

12.3. 18:00 Ochutnávka vína, Centrum Kosatec

12.3. 18:00 Nenecháme se zlomit. Perzekuce poslankyň a senátorek Národního shromáždění v letech 1939 1945, Památník Zámeček Pardubice, přednáška

12.3. 19:00 4 Rockeři s operní pěvkyní, ABC Klub - Hlavní sál, koncert

12.3. 19:00 Ludwig van Beethoven, Dům hudby, koncert

12.3. 19:00 Odvrácená strana Měsíce, Divadlo Exil, divadlo

12.3. 19:00 21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause

12.3. 19:00 Rok na vsi, Východočeské divadlo, divadlo

- 12.3. 20:00 Karaoke Night, Everything, koncert
- 13.3. 11.5. Jaromír Šimkůj a hosté, Krajská knihovna v Pardubicích - schodiště a vestibul krajské knihovny, výstava
- 13.3. 10:30 a 17:00 Od Leonarda ke Goyovi / Caravaggio, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, přednáška
- 13.3. 17:00 Byl jednou jeden..., Místní knihovna MO Pardubice VI - pobočka Staré Čivice, akce pro děti
- 13.3. 18:00 Blázinec boží, Východočeské divadlo, divadlo
- 13.3. 18:00 Přírodní a kulturní divy Provence, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, cestopisná přednáška
- 13.3. 18:30 Promítání francouzského filmu En Corps, Alliance Francaise de Pardubice
- 13.3. 19:00 Dou naBoso, Doli Klub, koncert
- 13.3. 19:00 Nadja Stand-up Comedy Showstání, Everything
- 13.3. 19:00 21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 13.3. 20:00 Načeva, Divadlo 29 - Sál divadla, koncert
- 14.3. St. Patrick's day, St. Patrick - Original Irish Pub
- 14.3. 10:30 Od Leonarda ke Goyovi / Caravaggio, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, přednáška
- 14.3. 18:00 Do nebes!, Východočeské divadlo, divadlo
- 14.3. 18:00 23:30 Latino Dance Night - Pardubice Dance, Restaurant Fregata, tanec
- 14.3. 18:00 Poezie pod klenbou, Knihovni centrum u Vokolků
- 14.3. 18:30 Výroční ples ZŠ Polabiny 1, Dům techniky
- 14.3. 19:00 Ivan Baborák: No a co?, Divadlo Exil, vernisáž, čtení textů, koncert
- 14.3. 19:00 MeziMěsto a Nakopr, Doli Klub, koncert
- 14.3. 19:00 21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 14.3. 20:00 Kamil Střihavka & The Leaders!, Music club Žlutý pes, koncert
- 14.3. 20:00 Špičková kultura & Donrvetr, Everything, koncert
- 14.3. 20:00 Velrybářský ples, Dům kultury Dukla
- 14.3. 22:00 Rockotéka w/ Dj Karlos, Everything
- 15.3. St. Patrick's day, St. Patrick - Original Irish Pub
- 15.3. 9:00 16:00 Poslové jara - olej / akryl / akvarel, Ateliér Vladí Skřivánková
- 15.3. 9:30 12:00 Dětský karneval na Dukle, Dům kultury Dukla
- 15.3. 9:45 18:00 Sketching - víkendový kurz, Centrum technického vzdělávání UNIT
- 15.3. 09:45 13:00 XII. ročník turnaje hry Tsuru, T-STRING Pardubice
- 15.3. 10:00 Potrestaná lakota, Dům dětí a mládeže Beta - Dubina, akce pro děti
- 15.3. 10:15 FK Pardubice B - SK Zápy, Sportoviště Ohrazenice, fotbal
- 15.3. 10:30 Nous partons en France! (Jedeme do Francie!), Dům hudby, koncert
- 15.3. 13:00 HBC Pardubice - TJ Snack Dobřany, Autosklo-H.A.K. Aréna, hokejbal
- 15.3. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie
- 15.3. 13:45 18:00 IX. ročník turnaje hry Trans America, T-STRING Pardubice
- 15.3. 14:00 Numismatika, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, komentovaná prohlídka
- 15.3. 14:00 Pop face, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 15.3. 16:00 FK Pardubice FK Dukla Praha, CFG Arena - Stadion Arnošta Košťála, fotbal
- 15.3. 18:00 Diskotéka v maskách pro dospělé, Hospůdka Lány na Důlku
- 15.3. 19:00 57. Folkohraní, T-STRING Pardubice, koncert
- 15.3. 19:00 Bez předsudků, Kulturní dům Hronovická, divadlo
- 15.3. 19:30 Totální nasazení a Vision Days - Total Days Tour 2025, Music club Žlutý pes, koncert
- 15.3. 20:00 Pink Floyd Tribute by Czech Floyd, Ponorka - hudební klub, koncert
- 15.3. 22:00 Retro Videoiskotéka / Jiří Forman, Everything, koncert

- 16.3. 9:45 17:00 Sketching - víkendový kurz, Centrum technického vzdělávání UNIT
- 16.3. 10:00 16:00 Řemeslný Fler market, Congress Centre Pardubice
- 16.3. 15:00 O perníkovém srdci a čarodějné nize, Kulturní dům Hronovická, akce pro děti
- 16.3. 19:00 Roztančené poklady české hudby, Východočeské divadlo, koncert
- 17.3. 21.4. Velikonoční stezka, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, stezka na valech pardubického zámku
- 17.3. 14:00 Výživa seniorů, nechutenství, výživa v prevenci imobilizačního syndromu, Seniorcentrum, zdravotní přednáška pro seniory
- 17.3. 17:00 Kořeny nesouhlasu v současné společnosti - Kavárna Universitas, Divadlo 29 - Klub 29, přednáška
- 17.3. 18:15 Antonín Hebký a Silver A v Machonově pasáži, Institut Paměti národa, přednáška
- 17.3. 18:30 Andy Warhol - Americký sen, Gočárova galerie - Dům U Jonáše, filmový klub
- 18.3. 17:00 Družstevní výstavba v Pardubicích, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 18.3. 18:00 Cestovatelské večery KČT Slovan: Od Alp na Kavkaz s přednášejícím Ondřejem Valáškem, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara
- 18.3. 18:00 Jarní koncert ZUŠ, Automatické mlýny, koncert
- 18.3. 18:30 Kvíz Frankofonie, Alliance Francaise de Pardubice
- 18.3. 19:00 Bluesa, Doli Klub, koncert
- 18.3. 19:00 Zdeněk Izer - Vyndavací zas tam daci, Kulturní dům Hronovická, divadlo
- 19.3. 9:00 a 15:00 Muzejní akademie 2025, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, program pro aktivní seniory
- 19.3. 10:30 Komentovaná prohlídka výstavy Žitý sen Andyho Warhola s kurátorkou, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 19.3. 13:30 Přírodní krásy, památky a atrakce Kanárského ostrova Lanzarote, Seniorcentrum, promítání
- 19.3. 16:00 AVČ Bylinky pro ženské zdraví pro každé období života, Krajská knihovna v Pardubicích, přednáška
- 19.3. 17:00 Gastro-workshop Salátové umění, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 19.3. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy Žitý sen Andyho Warhola s kurátorkou, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 19.3. 17:00 Severovýchodní Čechy a Česká Kanada, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara, promítání

- 19.3. 19:00 Neběhej s nůžkami v ruce, Divadlo Exil, divadlo
- 19.3. 19:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 20.3. 10:30 Deník Andyho Warhola, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, přednáška
- 20.3. 16:00 Poklady z kovu, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, prohlídka depozitářů v Ohraženících s historikem
- 20.3. 18:00 Uganda od počátku Nilu do Goričích hor, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 20.3. 18:30 Café Français, Café Bajer - ve dvoře
- 20.3. 19:00 Cestování - Stopem (skoro až) do Nepálu, Everything, přednáška
- 20.3. 19:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 20.3. 19:00 Silné řeči, Music club Žlutý pes, stand-up comedy show
- 20.3. 19:00 Simulantenbande a Los utřinos, Doli Klub, koncert
- 21.3. 16:30 Kerapátky, Dům dětí a mládeže Alfa Pardubice, akce pro děti
- 21.3. 18:00 Po Skotsku - pěšky i autem, Westie coffee, přednáška
- 21.3. 18:00 Veselka, Kulturní dům Hronovická, DFS Perníček, ZUŠ Havlíčkova
- 21.3. 19:00 Bastardi unplugged, St. Patrick - Original Irish Pub, koncert
- 21.3. 19:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 21.3. 19:00 Protheus, host: Jacker's - Tour 2025, ABC Klub, koncert
- 21.3. 20:00 Sto zvířat - turné „TRICETPÉT“, Music club Žlutý pes, koncert
- 22.3. 8:30–16:00 57. Mezinárodní výstava minerálů, Výstavní, kongresové a kulturní centrum Ideon
- 22.3. 9:00 Jarní stopovaná za psí duší, Pohádková zahrada
- 22.3. 9:00–16:00 Semináře naplněné vůněmi - jaro 2025, Hanna Maria Therapy
- 22.3. 10:00 2. Narozeniny a 1. Mini market, Sdílený ateliér Pardubice
- 22.3. 10:00–17:00 Mezinárodní výstava koček Pardubice, ABC Klub

- 22.3. 10:00 Smejko a Tanculienka - Cesta do fantazie, Dům kultury Dukla, akce pro děti
- 22.3. 10:30 Exit 91 / Vykopávky s archeologem Tomášem Zavoralem, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, komentovaná prohlídka
- 22.3. 13:00 HBC Svítkov Stars Pardubice - HBC Pardubice, Hokejbalové hřiště Svítkov - JTEKT aréna, hokejbal
- 22.3. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro děti
- 22.3. 14:00 Exit 91 / Vykopávky s archeologem Tomášem Zavoralem, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, komentovaná prohlídka
- 22.3. 14:00–17:00 Pop otisk, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 22.3. 14:30–19:30 Domácí langoše, U Toulavé pípy
- 22.3. 19:00 Maomah • Pourparler (angélica Castelló & Isabelle Duthoit) (MX/FR), Divadlo 29 - Sál divadla, koncert
- 22.3. 19:00 Mid-limit, Doli Klub, koncert
- 22.3. 20:00 Monkey Business Když múzy mlčí tour 2025, Music club Žlutý pes, koncert
- 22.3. 20:00 Paletáci - Improvizční talkshow s Petrem Baklíkem, Everything
- 22.3. 20:00 Taneční merenda, Dům techniky
- 22.3. 22:00 Radio Hits Night w/ Mindcrime, Everything, koncert
- 23.3. 9:00–16:00 Semináře naplněné vůněmi - jaro 2025, Hanna Maria Therapy
- 23.3. 10:00–17:00 Mezinárodní výstava koček Pardubice, ABC Klub
- 23.3. 14:00 Taneční odpolední čaje se skupinou Chorus, Kulturní dům Hronovická
- 23.3. 16:00 Neplecha ukončena: Wikipedie, Congress Centre Pardubice
- 24.3. 18:30 Politicky angažovaná literatura 2. poloviny 20. století, Institut Paměti národa, přednáška
- 24.3. 18:30 Teorie všeho, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, filmový klub
- 24.3. 19:00 Ludovico Einaudi Music, Dům hudby, koncert
- 24.3. 19:00 Slepice na zádech, Východočeské divadlo, divadlo
- 25.3.–29.3. Jeden svět Pardubice 2025, Divadlo 29, festival filmu

- 25.3. 17:00 Architekt Josef Zasche a první zahradní města v Čechách, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 25.3. 17:00 Autorské čtení Petry Dvořákové, Knihovna městského obvodu Pardubice III
- 25.3. 17:00 Vernisáž výstavy David Těšínský: Hořící plíce planety, Divadlo 29 - Klub 29 - malá scéna Divadla 29, přednáška
- 25.3. 18:00 Cestovatelské večery KČT Slovan: Nový Zéland s přednášejícím Jiřím Málkem, Reálka Pardubice - sál Jana Kašpara, přednáška
- 25.3. 18:30 Co je AI a jak (ne)funguje, Vzdělávací centrum Sféra, přednáška
- 25.3. 18:30 Mardi Gras, Alliance Francaise de Pardubice, soutěž v pečení koblih
- 25.3. 19:00 Cesta do Benátek, Divadlo Exil, divadlo
- 25.3. 19:00 Magická noc The music of Ludovico Einaudi, Kulturní dům Hronovická, koncert
- 26.3. 14:00 Studánky Za nejstarším příběhem Železných hor II., Seniorcentrum, přednáška
- 26.3. 16:00 AVČ Tajemství zdraví na talíři: Jak stravou podpořit vitalitu a dlouhověkost, Krajská knihovna v Pardubicích, přednáška
- 26.3. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy Nové (n)emoce s kurátory, Gočárova galerie - Dům U Jonáše
- 26.3. 17:00 Luxusní večer alá Warhol, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 26.3. 17:00 Od kovu a dřeva k polymeru, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 26.3. 17:00 USA, Oklahoma, Archa - Sbor Církve bratrské, přednáška
- 26.3. 18:00 Přepište dějiny Pardubic, Institut Paměti národa - Congress Centre Pardubice, přednáška
- 26.3. 18:00 Čím žily Pardubice před 30 roky, Reálka Pardubice - sál Jana Kašpara, přednáška
- 26.3. 19:00 Mirek Paleček, Doli Klub, koncert
- 26.3. 19:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 26.3. 20:00 Tankard, Music club Žlutý pes, koncert
- 27.3. 10:30 Od Leonarda ke Goyovi / Gian Lorenzo Bernini, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, přednáška
- 27.3. 16:30 Honza Vojtko Vztahy a pasti, Everything, přednáška
- 27.3. 17:00 Od Leonarda ke Goyovi / Gian Lorenzo Bernini, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, přednáška

- 27.3. 18:00 Chorvatsko známé i neznámé, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 27.3. 19:00 Barocco sempre giovane, Hudební sál Radnice, koncert
- 27.3. 19:00 Honza Vojtko Vztahy a pasti - 2. představení, Everything, přednáška
- 27.3. 19:00 Hudební hospoda, Doli Klub, koncert
- 27.3. 19:00 Koncert filmové hudby Hanse Zimmera, Dům kultury Dukla
- 27.3. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 27.3. 19:30 Čechomor - Kooperativa tour 2025 - Švarní šohajové, Ideon, koncert
- 27.3. 20:00 Na stojáka - Pardubice, Music club Žlutý pes, stand- up comedy show
- 28.3. 10:00 Dopoledne s linorytem, Knihovni centrum u Vokolků
- 28.3. 10:30 Od Leonarda ke Goyovi / Gian Lorenzo Bernini, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, přednáška
- 28.3. 16:00 – 29.3. 8:30 Noc s Andersenem, Krajská knihovna v Pardubicích
- 28.3. 19:00 Pardubický ples Z univerzity do města za kulturou, Congress Centre Pardubice
- 28.3. 19:00–21:00 Pozorování večerní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause
- 28.3. 19:00 Záskok, Doli Klub, divadlo
- 28.3. 20:00 Turbo & Argema, ABC Klub, koncert
- 28.3. 20:00 Visací zámek, Music club Žlutý pes, koncert
- 28.3. 22:00 Melodrama Tour Mike Trafik feat Vladimír 518 a další, Everything, koncert
- 29.3. 10:00 Odpadlíci, noví křesťané a obyvatelé zpapenštělí - náboženská proměna v pobělohorském období, Farní sbor českobratrské církve evangelické, přednáška
- 29.3. 10:15 FK Pardubice B - FK Baník Most - Souš, Areál Pod Vinicí, fotbal
- 29.3. 11:00–13:00 Částečné zatmění Slunce - mimořádné pozorování, Hvězdárna barona Artura Krause
- 29.3. 13:00 HBC Pardubice - HC Kert Park Praha, Autosklo-H.A.K. Aréna, hokejbal
- 29.3. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro děti
- 29.3. 13:00–17:00 Výroba z drátků, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, dílna pro děti
- 29.3. 14:00–17:00 Warhol Factory, Gočárova galerie v Automatických mlýnech
- 29.3. 19:00 BoneSaver v Rosignanu, Restaurace Rosignano, koncert
- 29.3. 19:00 Cuttered Bowels Night, Ponorka, koncert
- 29.3. 19:00 Fantasy ples 2025 - Tenkrát na západě, Skautské centrum Vinice
- 29.3. 19:00 Kam zmizela královna, Divadlo Exil, divadlo
- 29.3. 20:00 37. Erotický ples, Dům kultury Dukla
- 29.3. 20:00 David Koller - Best of, Music club Žlutý pes, koncert
- 29.3. 20:00 the strýc • 2+1 Jam band, Divadlo 29 - Klub 29, koncert
- 29.3. 21:00 Galaxion vol.9. The New Chapter, Congress Centre Pardubice, koncert
- 30.3. 11:00 – 17:30 Pardubicej Zelenáč VI, Restaurace Na Palubě
- 30.3. 19:00 Poutníci do Lhasy, Divadlo Exil, divadlo
- 30.3. 19:00 Zahajovací koncert Pardubického hudebního jara, Dům hudby
- 31.3. 18:00 Jarní koncert Pardubického dětského sboru, Dům hudby
- 31.3. 18:30 Jak komunikuje EU v Česku, aneb za co všechno (ne)může Brusel, Institut Paměti národa, přednáška
- 31.3. 18:30 Vysvětlení všeho, Gočárova galerie v Automatických mlýnech, filmový klub
- 31.3. 19:00 Terapie sdílením Live, Galerie Univerzity Pardubice - aula, přednáška
- 1.4. 17:00 Moderní bydlení a textilní průmysl, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 1.4. 18:30 AI aplikace a jejich praktické využití, Vzdělávací centrum Sféra, přednáška
- 2.4. 9:00 a 15:00 Muzejní akademie 2025, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, program pro aktivní seniory
- 2.4. 16:00–18:00 AVČ Diskuze s psycholožkou na témata, které vás trápí, Krajská knihovna v Pardubicích, přednáška
- 2.4. 17:00 Taurská cyklostezka Rakouska, Reálka Pardubice - Sál Jana Kašpara, promítání
- 3.4. 18:00 Borneo, Zámek Pardubice - Východočeské muzeum, přednáška
- 3.4. 19:00 Blue Burlesque Show: Glamour, Everything
- 3.4. 19:00–21:00 Pusťte mě ven!, Kulturní dům Hronovická - Velký sál, divadlo
- 4.4. 20:00 Angelcrypt MT / Velkhanos ES / Dysangelium CZ, Ponorka, koncert
- 4.4. 20:00 Fast Food Orchestra - Pancho Tour, Music club Žlutý pes, koncert
- 5.4. Vernisáž výstavy III: Bodies of Dust | III: Těla prachu, Galerie města Pardubice (GAMPA)
- 5.4. 9:00–16:00 Spirála hojnosti & Kakao ceremonie, Ateliér Vladí Skřivánková
- 5.4. 09:45–13:00 IV. ročník turnaje hry Království, T-STRING Pardubice
- 5.4. 11:00–18:00 Pardubická arabeska 2025, ABC Klub, baletní soutěž, ZUŠ Havlíčkova
- 5.4. 13:00 HBC Svítkov Stars Pardubice - HBC Tygři Mladá Boleslav, Hokejbalové hřiště Svítkov - JTEKT aréna, hokejbal
- 5.4. 13:00 Kouzla nejen pro děti - Duo Standa a Zdeňka, Pardubický klub kouzel a magie, akce pro děti
- 5.4. 13:30 FK Pardubice Bohemians Praha 1905, CFG Arena - Stadion Arnošta Košťála, fotbal
- 5.4. 13:45–18:00 XII. ročník turnaje hry Ztracená města, T-STRING Pardubice
- 5.4. 16:00–20:00 Grilování na Toulavce, U Toulavé pípy
- 5.4. 19:00 Hudba Taylor Swift při svíčkách, Dům hudby, koncert
- 5.4. 19:00 Olívie, Divadlo Exil, divadlo
- 5.4. 20:00 Jessica Pavone (US) • Spinifex Maximus (NL/DE/GR/PT/US), Divadlo 29 - Sál divadla, koncert
- 5.4. 20:00 Kateřina Marie Tichá & Bandjeez - Plamen turné, Music club Žlutý pes, koncert
- 6.4. 18:30 Filmové melodie a Queen v Pardubicích, Evangelický kostel, koncert

Turistické informační centrum
www.pardubice.eu/turista, mobil 775 068 390,
 e-mail: info@tipardubice.cz

Pardubice

Cestou k modernímu městu – nový seriál muzea o architektuře

Bydlíme ve vlastním – vily a rodinné domy z první poloviny 20. století

Vila Bóža Dvořák (Messanyho vila, dnes škola Koníček) na snímku Josefa Pírky, vyfočená po roce 1901. Foto: archiv VČM.

Předcházející vyprávění jsme v rámci muzejního seriálu Cestou k modernímu městu věnovali urbanistické proměně Pardubic v letech 1845–1945. Tentokrát se podíváme na nejhoněji zastoupený stavební typ, do něhož tradičně zahrnujeme vily, rodinné domy a nájemní bydlení. Pozornost zaměříme na největší vilovou čtvrť ve městě – Bílé Předměstí.

Jak vypadala zástavba na pravém břehu Chrudimky v druhé polovině 19. století? Zatímco na severu čtvrti v okolí dnešní Husovy ulice stály přízemní rodinné domy obklopené řadou drobných vodních toků, na jihu v těsném okolí barokního kostela Panny Marie Sedmibolestné bylo několik zemědělských stavení s hospodářskými dvory. Až na východě za Židovem pak v logickém odstupu od města fungovala Zemská donucovací pracovna. Zbýlý prostor předměstí

vyplňovaly polnosti, louky a drobné vodní plochy, které se staly ideálním místem pro novou bytovou výstavbu v zeleni.

Velmi živelně tu už na přelomu 19. a 20. století začali místní stavitelé budovat „developerské projekty“. Jako první se postavením přízemních a patrových domů v těsné blízkosti západní strany dnešní Sakařovy, Wintrovy a ulice JUDr. Krpaty do místní stavební struktury zapojila rodina Václava, Emila a Karla Kašparových. V prvním desetiletí 20. století na ně v těchto místech navázal také stavitel Antonín Kratochvíl. Jako houby po dešti zde vznikaly v tradiční šachovnicové dispozici bloky zahrad rodinné domy a vily. Rodina Kašparových postavila v křížení Sakařovy a Wintrovy ulice patrový obytný objekt „Na Žabárně“ (Sakařova čp. 388), který svým romantic-

ko-secesním dekorem odkazuje k původní podmačené krajině plné drobných tůňek a rybníků. Dům z roku 1909 doplnil starší protější projekty profesorů místní střední průmyslové školy Arnošta Rosy (Sakařova čp. 321) z let 1906–1907 a Václava Ladislava (Sakařova čp. 340) z roku 1907. Ve stejné době v těsném sousedství domů Karel Kašpar navrhl reprezentační objekt rodiny Víta Gruse (Sakařova čp. 356), jehož synové se prosadili ve výtvarném i užitém umění nebo architektuře.

Výčet stavebníků naznačuje, že se z vilové čtvrti „Za vodou“ postupně stala lukrativní lokalita pro vyšší střední třídu. To dokládá také nově přijatý regulační plán Pardubic Josefa Šejny a Vladimíra Zákrejse, který před první světovou válkou postihoval čtvrť v zeleni s nízkopodlažní zástavbou rodinných domů a vil. Před křížením dnešní Wintrovy a Sezemické vystavěl roku 1921 svou modernistickou vilu stavitel, radní a zastupitel města Václav Otakar Medek (Wintrova I čp. 128). Mezi další politicky aktivní stavebníky patřil politik a spolujitel továrny na obuv František Štěpánek, který zadal projekt rodinného dvojdomu (Sakařova čp. 970, 971) staviteli Františku Nekvapilovi. S tímto stavebním podnikatelem spolupracoval také milionář Josef Pelikán, který naproti Medkově vile financoval výstavbu vlastního rodinného sídla (Wintrova I čp. 954).

Sakařovu ulici si pro své bydlení zvolil také ředitel městské technické kanceláře Josef Vencl. Podle jeho projektu ve spolupráci se stavebním Karlem Kohoutem vznikla v letech 1926–1927 modernistická

vilka (Sakařova čp. 670). Naproti tomu modernistickému projektu už o dva roky dříve vznikla výrazná neoklasická vila obchodníka se střížním zbožím Václava Ulrycha (Gebauerova čp. 10).

Rozsáhlou výstavbu vlastního bydlení stavebníci soustředili také do těsného sousedství železniční dráhy a Matičního jezera. Souběžně se Sakařovou ulicí zde začal své stavební podnikání financovat architekt Bóža Dvořák. Ten v letech 1900–1901 do rozměrné zahrady zasadil mohutnou neorománskou tvrz (Bulharská čp. 119), kterou zakončil věží a vstup ukryl do výstavní hrázděné brány. V této lokalitě Dvořák pokračoval projektováním dalších objektů, především neorenesanční kamenné vily (U Kamenné vily čp. 144) s bohatým sochařským dekorem křesťanské i pohanské ikonografie.

V příjemné rezidenční lokalitě plné zeleně soukromých zahrad i veřejných Bubeníkových sadů z pera Václava Vetešníka zanechal svou stopu také nejznámější pardubický architekt Karel Řepa v případě dvou modernistických vil pro stavitel Viktoru Kříže (Bulharská čp. 655 a 814).

Na Bílém Předměstí vzniklo mnoho dalších kvalitních projektů od Jaroslava Krupaře, Josefa Webera či různých stavebních družstev. O osudech těchto staveb a stavebníků se více dozvíte na komentovaných prohlídkách Bílého předměstí – pardubická Ořechovka a v přednáškovém cyklu Bydlíme ve vlastním. Některé z budov najdete v publikaci Cesta k modernímu městu (ke koupi na pokladně a v e-shopu VČM).

Matěj Bekera, historik

Východočeské muzeum – Zámek Pardubice

Muzeum zve na přednášky o bydlení a Imaginárium bratří Formanů

Architekti a urbanisté řeší už po staletí jeden z problémů moderní společnosti – kde a jak důstojně bydlet. Nebývalý ekonomický rozvoj spojený s průmyslovou revolucí v 19. století přinesl také obrovskou bytovou nouzi, kterou se snažili řešit osvětlení majitelé továren a postupně také politici. O stavebních družstvech, dělnických koloniích, rodinných domech i honosných vilách se dozvíte v cyklu přednášek Východočeského muzea.

18. 3. Jan Ivanega: Družstevní výstavba v Pardubicích

25. 3. Věra Vostřelová: Architekt Josef Zasche a první zahradní města v Čechách

1. 4. Vendula Hnídková: Moderní bydlení a textilní průmysl

8. 4. Petr Klíma: Architektura a vlastní bydlení v meziválečné Plzni

15. 4. Jakub Potůček: Mezi luxusem a bídou aneb „Utopie bytové kultury“

22. 4. Stanislav Svoboda: Zahrady u vil jako součást soukromého obydlí vyšší střední třídy

29. 4. Matěj Bekera: Pardubická vilová čtvrť Za Vodou

Imaginárium bratří Formanů zamířilo do Pardubic

Výjimečná interaktivní výstava se otevřela 7. března na pardubickém zámku – Imaginárium, jedinečný svět tvůrců a přátel Divadla bratří Formanů. Mechanické hry, výtvarné objekty, loutky, hračky, vynálezy, malované příběhy, cirkusové akrobaté i hrdinové marionetového a maňáskového divadla ožívají s hravostí dětských i dospělých návštěvníků. Díky nim se Imaginárium stává živou krajinou oslavující lidskou fantazii, hravost a vnímavost ke krásě. „Dětem i dospělým bychom tímto chtěli

nabídnout společný zážitek – čas her, překvapení, okouzlení, poznání, soutěžení a řemeslné krásy. Všemi smysly máme vnímat svět a stejně tak i vstoupit do Imaginária – jedinečného světa autentických tvůrců, divadelníků, výtvarníků, kreativních osobností a přátel Divadla bratří Formanů,“ zve výtvarník a divadelník Matěj Forman.

Imaginárium už zavítalo na řadu míst u nás i v zahraničí – v Německu, Itálii, Dánsku i Francii. Tak jako na každém novém místě, vznikla i u nás jedinečná a nenapodobitelná instalace. Potrvá do konce srpna.

Kateřina Procházková, mluvčí VČM

Křížovka o ceny

Křížovky roku 2025 se vztahují k seriálu Východočeského muzea v Pardubicích Cestou k modernímu městu.

Monumentální vilu v podobě odkazující k moderně klasicistním inspiracím si (TAJENKA) předměstí postavit pardubický obchodník se střížným zbožím Václav Ulrych. Objekt vyprojektovaný Oldřichem Liskou v letech 1923 až 1924 stavební firmou Josefa Webersa a Jana Petelíka manifestoval úspěšné rodinné podnikání. K nutnému modernímu vybavení patřila vestavěná garáž, sklep na alkohol či potraviny a rozměrná terasa se zimní zahradou. Na provedení domu negativně reagovali místní, kteří objekt překřtili na nádraží nebo krematorium.

Znění tajenky nám posílejte do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 2. Tajenka z minulého čísla: **STÁT ODPUS-TIL**. Výherkyní se tentokrát stala paní Miluše Felcmanová. Cena od města Pardubice a Pardubického kraje je připravena k vyzvednutí po e-mailové / telefonické domluvě na Pernštýnském náměstí.

AUTOR: JIRKA KŘÍŽOVKA ZVOLÁNEK	TEN I ONEN	CHLAPEC	CHEM. ZNAČKA OSMIA	POVODŇOVÉ NÁNOSY	 Pardubice	LISTNATÝ STROM	NAHÝ MODEL	INICIÁLY KLAVÍRISTY ROKLA	 Pardubice	MALÁ FLÉTNA	MAJÍCÍ ROZLO- HU ARU	JSOUČÍ ÚPLNĚ PRYČ
OCAS					SAPONÁT NA NÁDOBÍ				ŠACHOVÁ REMÍZA			
ZUTÁ					CIZÍ POLNÍ MÍRA BRÝLE				IRENA (DOM.) HONITI			
POVZDECH			CITOSLOVCE TIŠENÍ KANDIDÁT					DOBYTEK POLE PŮSOB- NOSTI				
 Pardubice	JMÉNO TENISTY DJOKOVIČE	ULRIKA (DOM.) ČÁST ZÁVODU					PATŘÍČÍ OTOVI JMÉNO EDBERGOVÉ					
TAJENKA												
DRUHÁ TRÁVA						KONČETINA TEXTILNÍ ROSTLINA					POTOM	DRUH PAPOUŠKA
KRKY					ITALSKÁ MINCE LYŽAŘSKÝ ODDÍL					DĚTSKÝ POZDRAV PSÍ CITOSLOVCE		
INDICKÝ CHLÉB				POHYB VZDUCEM				PODOBA				
KACHNÍ CITOSLOVCE				OSOBNÍ ZÁJMENO				SEVEROEVRO- PANKA				

Zápisy do základních a mateřských škol v dubnu a v květnu

Zápis do základních škol

Ředitelé základních škol v Pardubicích vyhlašují ve dnech 23.–24. 4. 2025 zápis do 1. ročníku ZŠ na školní rok

Zápis do mateřských škol

Proběhne ve dnech 12.–13. 5. 2025 ve všech mateřských školách zřizovaných městem Pardubice. Vydávání

2025/2026. Zapisují se děti narozené od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2019 a děti s loňským odkladem školní docházky.

žádostí prostřednictvím aplikace zapisyms.pardubice.eu bude spuštěno k vyplnění pro rodiče 16. dubna.

Žadost si rodiče připraví předem v aplikaci zapisyzs.pardubice.eu, vytištěnou přihlášku pak donesou v den

Přihlášení dětí z jiných mateřských škol na prázdninový provoz v měsících červenci a srpnu 2025 proběhne

zápisu do vybrané ZŠ. Aplikace bude otevřena pro vyplnění žádosti od 24. března.

29. 4. 2025 od 7:00 do 16:00 hodin, děti se přihlašují ve vybrané mateřské škole.

Přijďte objevit tajemství zdravého spánku!

Máte problémy se spánkem, cítíte se přes den unavení, nebo vás trápí chrápání? Možná se za tím skrývá vážnější spánková porucha. Spánek ovlivňuje nejen naše zdraví, ale i naši bezpečnost. Řidiči, nepodceňujte únavu! Spánkové poruchy mohou způsobit vážné dopravní nehody. Profesionálním řidičům doporučujeme preventivní vyšetření, které může včas odhalit rizika a předejít vážným následkům.

LDN Rybitví zve veřejnost na Den otevřených dveří Institutu spánkové medicíny, který se uskuteční 24. března 2025 od 10:00 do 14:00 hodin. Během této akce budou mít návštěvníci jedinečnou možnost seznámit se s problematikou spánkových poruch a moderními metodami diagnostiky i léčby. Odborníci z Institutu spánkové medicíny vám přiblíží různé aspekty zdravého spánku a jeho vlivu na celkové zdraví. Čekají vás konzultace

s lékaři specializujícími se na spánkovou medicínu, praktické tipy a rady, jak zlepšit kvalitu spánku, ukázky diagnostiky a léčby spánkových poruch i seznámení s nočním monitorováním spánku prováděným přímo v ambulanci.

Pokud vás trápí nadměrná denní únava, poruchy dýchání ve spánku, chrápání nebo máte podezření na spánkovou apnoeu, přijďte se poradit s odborníky. Vyšetření je bezbolestné a neinvazivní, takže není dů-

vod se bát. Akce se koná v LDN Rybitví a je zdarma. Nenechte si ujít tuto příležitost a udělejte první krok k lepšímu spánku. Vaše zdraví a bezpečnost za to stojí.

Pro více informací nás kontaktujte na telefonním čísle 601 084 874 nebo 469 779 715, případně e-mailem na adrese spanek@ldn-rybitvi.cz. Další informace naleznete také na našich webových stránkách www.ldn-rybitvi.cz.

Květa Štěrbová, LDN Rybitví

Zlatý oříšek 2024 pro Pardubické trumpetandy

Zlatý oříšek je soutěž, která vyhledává a všestranně podporuje aktivní, nadané a úspěšné děti České republiky. Jedinečnost soutěže Zlatý oříšek spočívá v tom, že nemá žádné kategorie a příležitost tak mají všechny dívky, chlapci i dětské

kolektivy, tedy všichni, kteří v daném roce vytvoří nebo učiní v různých oborech něco mimořádného. Může to být umění, sport, ekologie, přírodověda, chovatelství, jazykové schopnosti, zajímavý čin, úspěch nebo cokoliv jiného.

A právě v takto široké konkurenci se prosadilo trumpetové trio z naší školy, konkrétně ze třídy pana učitele Romana Faltyse, Pardubické trumpetandy. Nejen že získaly nominaci mezi 21 finalistů, kteří byli přizváni k natáčení do brněn-

ského studia České televize, ale naše trumpetistky dokázaly dokonce jeden ze „Zlatých oříšků“, které byly letos udělovány, získat!

Gratulujeme!

Radka Zdvihalová, ZUŠ Havlíčkova

Uklidíme Česko – Červeňák i závodistiště

V neděli 13. dubna 2025 se v rámci celorepublikové akce Uklidíme Česko sejdou dobrovolníci na pardubickém Červeňáku, aby opět po zimě vyčistili tuto zajímavou přírodní lokalitu od odpadků.

Úklid bývalého vojenského újezdu pořádá už tradičně Dobrovolnické centrum Koalice nevládek Pardubicka se spolky Pestré Polabí a Trash Hero Hradec Králové a také s Městským obvodem Pardubice

IV, na jehož území se Červeňák nachází. Sesbírá se zde vždy během pár hodin několik tun odpadu. Uleví se nejen přírodě, ale místo se zvelebí i pro ty, kdo sem chodí na vycházky či sportovat. Usnadní se tak zároveň další práce na podporu druhové rozmanitosti jako je sečení zdejších luk, výřezy náletů v bývalém sadu či obnově mokřadů, jež v této lokalitě provádí celoročně právě spolek Pestré Polabí.

Akce startuje v 9:00 na křižovatce cest za mostem Zeleňák. Na dobrovolníky čekají kromě dobrého pocitu z užitečné práce i drobné odměny a svačina, kterou pro ně zajistí Městský obvod Pardubice IV. Registrovejte se na webu www.dobrokonep.cz.

Do dobrovolnické úklidové akce Uklidíme Česko se už potřetí zapojí i pardubické dostihové závodistiště. Společně s dobro-

volníky opět plánuje úklid okolí příjezdové komunikace k závodistišti a přilehlého lesíku včetně vlakové zastávky.

Úklidovým dnem je sobota 29. března 2025. Sraz dobrovolníků je v 9:00 hodin u hlavní brány závodistiště, kde si vyzvednou odpadkové pytle. Úklid se týká ploch, které jsou mimo samotný areál závodistiště. Po skončení úklidu budou zájemci provedeni areálem závodistiště.

V březnu oslavujeme frankofonii!

V březnu vás Alliance Française v Pardubicích zve na oslavu Dnů frankofonie – čeká nás měsíc plný aktivit, objevů a setkání zaměřených na francouzský jazyk a bohatství frankofonních kultur. Ať už jste nadšenci do francouzštiny, nebo máte jen chuť se s francouzštinou seznámit, každá akce vám

nabídne nový pohled na svět frankofonie. Všechny aktivity jsou zdarma a většina je tlumočena do češtiny. Na programu je vernisáž výstavy Le monde sans fin, inspirované komiksem Jean-Marca Jancovičho a Christophe Blaina, projekce filmu En Corps, interaktivní čtení povídek, kvíz o frankofonních

zemích, debata o současné francouzské literatuře, tradiční večer Café Français pro milovníky konverzace u kávy a soutěž v pečení koblíh na oslavu Mardi Gras.

Do Pardubic se s šestým ročníkem vrací festival Frankoscény, mezinárodní festival divadla pro frankofonní středoškolské stu-

denty, který organizuje divadelní společnost Le Théâtre de l'Imprévu. V roce 2025 přivítáme soubory z České republiky, Německa, Bulharska, Maďarska, Rumunska a Tuniska. Čekají je vystoupení, workshopy a setkání se s profesionálními herci.

Více na alliancefrancaise.cz.

Pardubičtí kadeti ovládli mezinárodní turnaj na Sicílii

Pardubičtí kadeti odlétali na turnaj European Youth Basketball League do italského města Milazzo na Sicílii s odhodláním co nejvíce se vyrovnat fyzicky skvěle disponovaným týmům z Itálie, Anglie a Švýcarska. Hráči ke všem čtyřem zápasům přistoupili velmi zodpovědně a na palubovce ukázali to pravé pardubické basketbalové srdce, bojovnost a chytrost. „Ve všech utkáních jsme

se skvěle vyrovnali fyzické hře soupeřů, neuhýbali jsme v soubojích s vyššími a těžšími hráči a snažili jsme se hrát velmi aktivní obranu. To soupeřům dělalo problémy, ze kterých jsme těžili v přechodu do útoku,“ zhodnotil povedený turnaj trenér družstva Tomáš Bartošek. Čtyři zápasy, čtyři výhry – tento výsledek znamenal zasloužené první místo v silné konkurenci ročníku 2008 a mladších.

Výsledky Beksy Pardubice:

Jesi Basket Academy Taurus vs. BK VIVIDBOOKS Pardubice	60:62
Sheffield Academy vs. BK VIVIDBOOKS Pardubice	51:78
BK VIVIDBOOKS Pardubice vs. Oasis Basketball Academy	61:34
BK VIVIDBOOKS Pardubice vs. DLang Academy	73:46

Velmi dobrý týmový výkon a první místo na turnaji byly ozdobeny i individuálními oceněními. Nejlepším hráčem turnaje (MVP) byl zvolen talentovaný Štěpán Horák. Do nejlepší pětky turnaje (ALL-STAR) byl zařazen Michael Škoda, který v jednom utkání zaznamenal neuvěřitelných 32 doskoků. Hráčem týmu byl pak zvolen Dominik Suchomel.

Mezinárodní konfrontace je jedním z pilířů rozvoje hráčů v našem klubu. BK VIVIDBOOKS Pardubice se pravidelně účastní mezinárodních turnajů od kategorií U12 až po U19.

Tomáš Urban, BK Pardubice

Ojedinělý turnaj v japonském šachu

Srdečně zveme všechny příznivce deskových her a logických obzvláště na již šestý ročník jednodenního turnaje pro začínající hráče japonského šachu – Pardubickéj Zelenáč VI. Naprosto ojedinělá akce v kontextu celé České republiky je zaměřena především na začínající hráče. Pardubického Zelenáče se může zúčastnit široká veřejnost. Vítání jsou hráči všech věkových kategorií. Mohou

zažít skutečnou turnajovou atmosféru bez obav z těžké konkurence zkušenějších hráčů. Turnaj pořádá Shogi klub Pardubice – největší a neúspěšnější klub v ČR. Pardubickéj Zelenáč začíná v neděli 30.3. od 11:00 v salonku restaurace Na Palubě v Pardubicích. Bližší informace o činnosti pardubického klubu můžete sledovat na facebookovém profilu ShogiklubPce.

Shogi – „hra generálů“, japonská varianta klasického šachu pocházející ze 14. století. Od klasického šachu se liší zejména lepší hratelností a vrácením zajatých figurek soupeře zpět do hry a jejich povyšováním. Zajímavostí je, že Shogi baví i hráče, kteří klasické šachy nemají v lásce.

Daniel Groh, předseda Shogi klubu

Violka je místem zdravého vývoje dětí

Rodinné centrum Violka, které se v Pardubicích věnuje rodinám s malými dětmi již 15 let, se na konci minulého roku přestěhovalo do nových prostor v Polabinách. Dvě světlé třídy a přilehlá zahrada umožňují rozšíření programu nejen pro děti, ale i pro rodiče, kteří hledají inspiraci, podporu a prostor pro sdílení zkušeností.

Centrum se zaměřuje na předškolní přípravu dětí s prvky waldorfské pedagogiky, která podporuje přirozený rozvoj dítěte skrze rytmus roku, tvoření

a prožitkové učení. Pro děti mladší tří let a jejich rodiče je ve spolupráci s pardubickou waldorfskou školou k dispozici také oblíbená Školička skřítků Máčka, kde se společně zpívá, tvoří a vypráví pohádky.

Pro rodiče a další zájemce Violka připravuje pestrou škálu aktivit – od komunitních slavností, workshopů a výletů až po swapy a vzdělávací semináře. Pravidelné přednášky se věnují například prevenci psychických potíží u dětí nebo významu ručních prací pro

duševní hygienu. Swapy se těší velké oblibě – umožňují výměnu oblečení, hraček a dalších potřeb, čímž podporují udržitelný životní styl a posilují komunitní soudržnost.

Nové prostory přinesly také možnost navýšení kapacity workshopů a přednášek, a centrum proto rozšiřuje svou nabídku.

Více informací najdete na webové adrese violkapardubice.cz a na Facebooku centra.

Ivana Kaufmannová, Violka

Dotační programy

Statutární město Pardubice vyhlásilo záměr podpořit z Programu prevence kriminality a zvyšování bezpečnosti na rok 2025 subjekty, které jsou svojí činností zaměřené na oblasti podpory požární ochrany a na prevenci kriminality a zvyšování bezpečnosti.

Žádosti o poskytnutí dotací do dotačních titulů Podpora požární ochrany a Prevence kriminality a zvyšování bezpečnosti je možné podávat od 3. března do 13. března a lze je podávat pouze elektronicky prostřednictvím aplikace „Portál občana“. Informace o podmínkách dotačního programu naleznete na webových stránkách statutárního města Pardubice www.pardubice.eu/dotace. Bližší informace podá Michaela Kocourková, tel. 466 859 769, e-mail michaela.kocourkova@mmp.cz nebo Marcela Ožďanová, tel. 466 859 144, e-mail marcela.ozdanova@mmp.cz.

Akce Seniorcentra

- 12. 3. 14.00 Hudební odpoledne Zuzky Grohové
- 17. 3. 14.00 Zdravotní přednáška: „Výživa seniorů, nechutenství, výživa v prevenci imobilizačního syndromu“
- 19. 3. 13.30 Videoprojekce: Přírodní krásy a památky Kanárského ostrova Lanzarote
- 20. 3. 10.00 „Klubíček“
- 21. 3. 14.00 Posezení s harmonikou
- 23. 3. 14.00 Odpolední taneční čaje v KD Hronovická (hraje Chorus)
- 26. 3. 14.00 Studánky: „Za nejstarším příběhem Železných hor II.“
- 27. 3. 10.00 „Klubíček“

Adresa Seniorcentra:

Pospíšilovo náměstí 1693

Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka

Vodojem na Vinici v Pardubičkách krátce po dostavbě (snímek asi z r. 1908, fotoarchiv VČM)

V Toulkách od začátku roku sledujeme, jak se v Pardubicích dařila plnit vize rozvoje, kterou vedení města deklarovalo roku 1902 v poselství potomkům vloženém do makovice tehdy opravované střechy Zelené brány. Začali jsme líčením cesty k modernímu (v tehdejších slova smyslu) osvětlení a jak se ve městě začala prosazovat elektřina. Dnes se zastavíme u překonání další bariéry rozvoje města, u zřízení vodovodu. Čtenářům se musím také omluvit za chybu, která se mi vloudila do textu minulých Toulek. Uvedl jsem na konci, že roku 1900 bylo ve městě 12 tisíc domů. Správně je 907 (se započtením osad, které jsou dnes součástí velkých Pardubic by to bylo 1.200). Chybu jsem si uvědomil až po odevzdání rukopisu.

Na samém začátku 20. stol. vnímali současníci jako problém rozvíjejících se Pardubic nejen absenci řádného osvětlení města, ale též potřebu vybudování kanalizace a vodovodu. K roku 1900 žilo ve městě zhruba 17 tis. obyvatel, stálo tam na 970 domů (čísel popisných) a podle statistiky poskytovalo pitnou vodu

na 800 studní, většinou soukromých, jen několik veřejných. V centru stály kašny, např. na Bělobranském náměstí, studna na dnešní třídě Míru, v Jindřišské ulici (před Dělnickým domem, dnes u Myslivecké restaurace), u Kostelíčka, na nádvoří zámku a na Příhrádce atd.

Nároky na dodávku vody do domácností stoupaly nejen v duchu civilizačního pokroku (u nás zhruba od 80. let 19. stol.), ale i za specifických podmínek jednotlivých aglomerací. V Pardubicích měla vliv postupující industrializace i dynamický růst počtu obyvatel. Jejich počet se od roku 1890 za deset let (do 1900) zvýšil zhruba o 5 tisíc (!) a přibývalo bezmála 250 nových domů (!), většinou na Zeleném Předměstí.

Problém s rozvodem vody byl ovšem úzce spojen s otázkou likvidace tradičních zahnívajících žump u nemovitostí a nutností jejich ručního vyvážení. Naléhavě bylo třeba budovat systémy kanalizace, která by biologický odpad spolu s odpadní i dešťovou vodou bezpečně a bez zápachu odvedla samospádem mimo aglomeraci do vodního toku přes nějaký stupeň čištění odpadu. Moderní vodovody a kanalizační systémy se v českých městech postupně budují právě od posledních desetiletí 19. stol. V Praze se postavily hned dvě vodárny s rozvodem vody pod tlakem roku 1885 a v roce 1896 začal být budován moderní gravitační systém kanalizace směřující do čistírny v Bubenči. V té době začala řešit otázku vodovodu i sousední Chrudim, otázka vodovodu a kanalizace se dostala na pořad dne v Kolíně i ve Vysokém Mýtě a jinde.

Když se v Pardubicích chýlila ke završení stavba nových jezdeckých kasáren (dnes území Prioru a Paláce) a vyvstala možnost zbourání starých opuštěných kasáren obepínajících dosud větší část historického centra, začalo se intenzivně diskutovat, jak naložit zejména s citlivým územím dnešního náměstí Repub-

liky, jehož středem tekla voda starého městského příkopu. Středobodem těchto úvah (místy hektických) bylo jeho zasypaní. Takový záměr se nemohl vyřešit bez rozhodnutí o vybudování kanalizace, a to nešlo bez celkového řešení kanalizace na území celého města. Studii k vybudování kanalizace zadalo město roku 1894. Ta se ale nemohla dokončit bez rozhodnutí o způsobu řešení městského vodovodu. Roku 1895 proto začala vybraná firma hledat na území města a v blízkém okolí pro takový účel vhodný pramen. Provedla postupně osm vrtů, avšak bez uspokojivého výsledku. Pokud se našel vydatný pramen, voda byla příliš železitá a měla poněkud bahnitou příchut. Další čtyři vrtů se poté udělaly ve vzdálenějších lokalitách a úspěch se dostavil až s vrtem na úpatí Železných hor, na katastru osady Skupice (dnes část obce Morašice západně od Chrudimi). Kromě výborné kvality vody se vzhledem ke geografické poloze lokality nabízela možnost zřídit odtud do Pardubic gravitační vodovod, ale kvůli vzdálenosti až asi 19 km se od záměru ustoupilo. Městská reprezentace ostatně měla už před sebou jiné finančně náročné a naléhavé priority, jako např. stavbu dvou školních budov. Muse-la splácet starší dluhy a narážela na tuhý odpor opozice, když chtěla od roku 1896 sjednat další půjčku 204 tis. K. Záležitost vodovodu a kanalizace proto v příštích letech zmizela z jednacího stolu městské rady i zastupitelstva.

Obyvatelé Pardubic tak ještě řadu let museli vodu nosit do domů ze studní. Kolem roku 1900 se situace zhoršovala nejen vlivem růstu počtu obyvatel. Město stíhaly časté povodně, které se střídaly s roky velkého sucha, kdy mnohé studně zůstávaly téměř bez vody, zvláště v letech 1903 a 1904. Městský příkop před Zelenou bránou a kolem historického centra nepřijemně páchl. Roku 1903 to jistě nepřispívalo k příznivému obrazu města

u návštěvníků, kteří sem přijeli v hojném počtu na prestižní Východočeskou hospodářskou výstavu. Podíváme-li se pozorně na fotografie z té doby, vidíme např. na břehu toho příkopu (v místech proti nynějšímu Městskému divadlu) dřevěný přístřešek veřejného záchodku („kadibudku“), od něhož je vykopaná stružka svedená přímo k oné vodoteči. Inu, idylka „starých Pardubic“.

A tak od roku 1904 začaly znovu pokusy najít vhodný zdroj vody – tentokrát důkladněji a pokročilejšími metodami. Zpočátku sice měly neuspokojivé výsledky, až v červenci byl objeven vydatný a vhodný pramen nedaleko mlýna v Nemošicích. Následně zevrubné rozbory vody dopadly příznivě, a stejně tak další zkušební vrtů v těch místech. Začátkem roku 1905 proto městské zastupitelstvo schválilo záměr vybudování výtlačného vodovodu od studní v Nemošicích a pražská firma Ing. Karla Kresse, která prováděla průzkum, vypracovala celkový projekt. Následoval výběr zájemců o provedení stavby a 21. září 1905 byla zakázka zadána firmě Antonína Kunze z Hranic na Moravě.

V Nemošicích byla postavena čerpací stanice se dvěma sběrnými studnami, strojovnou a dílnou. V jednopatrové budově se nacházela kancelář a dva byty pro strojníky. Na návrší Vinice v Pardubičkách postavila v letech 1906–1907 firma Hrůza & Rosenberg železobetonový vodojem, který projektovali František Sander a Karel Kress.

Vodovod byl uveden do provozu 18. října 1907. První se k němu připojil dům čp. 405 ve Smilově ulici stavitele Antonína Manycha a do konce roku dalších 72 domů. O rok později bylo připojeno 189 a do konce roku 1910 již 406 domovních přípojek.

Vybudováním vodovodu v letech 1905–1907 se začala odbourávat jedna z bariér na cestě Pardubic k modernímu městu.

František Šebek

Radniční zpravodaj - periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Alexandra Tušlová, Ivana Dolanová, Daniel Vodák. Fotografie: Tomáš Kubelka, Michal Komárek, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubice, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 3. března 2025. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskované nebudou anonymní příspěvky, ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 4/2025: 20. března 2025.

